

VÝSKUMNÝ ÚSTAV
DETSKEJ PSYCHOLÓGIE
PATOPSYCHOLÓGIE

USMERŇOVAŤ
PRE PRAX

1. kolo vzdelávania Koordinácia školských podporných tímov – hodnotenie prínosu vzdelávania pre účastníkov

*Kolektív autorov
NP Usmerňovať pre prax*

2022

Tento projekt je financovaný zo zdrojov Európskeho sociálneho fondu v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

EURÓPSKA ÚNIA
Európsky sociálny fond
Európsky fond regionálneho rozvoja

OPERAČNÝ PROGRAM
ĽUDSKÉ ZDROJE

MINISTERSTVO
ŠKOLSTVA, VEDY,
VÝSKUMU A ŠPORTU
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

www.esf.gov.sk
www.minedu.sk

OBSAH

ZOZNAM POUŽITÝCH SKRATIEK.....	3
1 ÚVOD	4
2 METÓDY.....	6
2.1 Pribeh zberu dát	6
2.2 Popis meracieho nástroja	6
2.3 Výberový súbor.....	8
2.4 Spracovanie dát	11
3 VÝSLEDKY	13
3.1 Oblasť spolupráce so zamestnancami školy	13
3.1.1 Spolupráca s odbornými zamestnancami a špeciálnymi pedagógmi školy.....	13
3.1.2 Spolupráca s učiteľmi a pedagogickými asistentmi školy	16
3.1.3 Spolupráca so zamestnancami školy v oblasti prevencie	17
3.1.4 Spolupráca s vedením školy.....	20
3.2 Oblasť spolupráce s jednotlivcami mimo školy	20
3.3 Oblasť vnímaných zručností, vedomostí a hodnôt	22
3.4 Oblasť pracovných podmienok a administratívy	25
3.5 Hodnotenie vzdelávania po šiestich mesiacoch	27
3.5.1 Hodnotenie prínosu vzdelávania po šiestich mesiacoch	27
3.5.2 Využívanie získaných vedomostí a zručností v praxi	29
4 ZHRNUTIE VÝSLEDKOV.....	33
5 LIMITY DOTAZNÍKOVÉHO MERANIA.....	34
6 BIBLIOGRAFIA	36
7 PRÍLOHA.....	37

ZOZNAM POUŽITÝCH SKRATIEK

VÚDPaP	Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie v Bratislave
UpP	národný projekt Usmerňovať pre prax
KŠPT	vzdelávanie Koordinácia školských podporných tímov
PZ	pedagogickí zamestnanci
OZ	odborní zamestnanci
PaP	poradenstvo a prevencia
ŠPT	školský podporný tím
ZŠ	základná škola
MŠ	materská škola

1 Úvod

Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie v Bratislave (ďalej len „VÚDPaP“) realizoval v rámci národného projektu *Aktualizácia systému usmerňovania a rozvoja ďalších zložiek v systéme poradenstva a prevencie* (ďalej len „Usmerňovať pre prax“, prípadne „UpP“) akreditované inovačné vzdelávanie s názvom *Koordinácia školských podporných tímov* (ďalej len „KŠPT“). Vzdelávanie bolo určené pre pedagogických zamestnancov (ďalej len „PZ“) a odborných zamestnancov (ďalej len „OZ“) zo systému poradenstva a prevencie (ďalej len „PaP“) na školách. Program vzdelávania bol zostavený v súlade s akreditáciou inovačného vzdelávania a projektovými zámermi. Zameriaval sa na poskytovanie vedomostí a zručností pedagogickým a odborným zamestnancom škôl potrebných na budovanie a koordinovanie školského podporného tímu (ďalej len „ŠPT“). Medzi takéto zručnosti patria tzv. mäkké zručnosti (napr. facilitácia, nenásilná komunikácia, riešenie konfliktov), zručnosti týkajúce sa sieťovania a nadväzovania multidisciplinárnej spolupráce, a tiež zručnosti týkajúce sa vedenia administratívy v súvislosti s fungovaním ŠPT. Účastníci zároveň získavali, prípadne si rozširovali informácie z oblasti aktuálne platných právnych predpisov a boli podporovaní v presadzovaní hodnôt inkluzívnej kultúry na školách. Vzdelávanie zahŕňalo tiež tému súvisiacu s pandemickou situáciou COVID-19 – rozvíjanie digitálnych zručností a zručností v oblasti práce v online priestore, využívanie rôznych nástrojov online komunikácie. Celkovo inovačné vzdelávanie facilitovalo štrnásť lektorov, ktorí sú považovaní za expertov v oblastiach a témach, ktoré boli účastníkom vzdelávania prezentované.

Vzdelávací program KŠPT prebiehal vo viacerých kolách, pričom na každom kole sa zúčastnili iní frekventanti. Prvé kolo vzdelávania prebiehalo v mesiacoch máj až september 2021 (3. 5. – 28. 9. 2021). Z dôvodu pretrvávajúcej pandemickej situácie bolo celé vzdelávanie realizované výhradne v online priestore. Celková časová dotácia bola rozdelená do deviatich blokov (stretnutí), pričom každý blok bol venovaný jednej téme. V rámci každého vzdelávacieho bloku bola zároveň účastníkom vzdelávania ponúknutá možnosť využitia dodatočných individuálnych stretnutí a konzultácií s lektormi.

Ako bolo uvedené vyššie, národný projekt *Usmerňovať pre prax* sa venuje profesijnému rastu a celoživotnému vzdelávaniu, a teda aj realizácii vzdelávacích aktivít. Okrem toho je jedným z cieľov *UpP* aj sledovanie prínosu uskutočnených vzdelávaní. V súvislosti s uvedeným cieľom bol vytvorený online dotazník pre účastníkov inovačného vzdelávania KŠPT, ktorý bol účastníkom administrovaný dvakrát (pred vzdelávaním a po vzdelávaní).

Prvý zber dát prebehol pred samotným vzdelávaním a jeho cieľom bolo zistiť aktuálnu úroveň vybraných vedomostí a zručností, na rozvoj ktorých bolo vzdelávanie zamerané. Výsledky z tohto merania boli zverejnené na stránke VÚDPaP-u v dokumente *1. kolo vzdelávania Koordinácia školských podporných tímov – sebareflexia účastníkov pred vzdelávaním* (kolektív autorov NP UpP, 2022).

Po skončení prvého kola vzdelávania KŠPT bolo uskutočnené druhé meranie, ktorého cieľom bolo zhodnotiť úroveň vedomostí a zručností sledovaných v prvom meraní a zhodnotiť tak prínos samotného vzdelávania pre jeho účastníkov z hľadiska ich vedomostí a zručností. Druhé meranie prebiehalo s časovým odstupom troch mesiacov po skončení prvého kola vzdelávania KŠPT, aby mali absolventi vzdelávania dostatočný priestor začať využívať novonadobudnuté skúsenosti, zručnosti i vedomosti vo svojej praxi. Výsledky z tohto merania boli zverejnené na stránke VÚDPaP-u v dokumente *1. kolo vzdelávania Koordinácia školských podporných tímov – sebareflexia účastníkov po vzdelávaní* (kolektív autorov NP UpP, 2022).

Obe merania, uskutočnené prostredníctvom *Dotazníka na hodnotenie efektu vzdelávania*, boli

následne doplnené o tretie meranie, uskutočnené prostredníctvom doplnkových otázok s časovým odstupom šiestich mesiacov od ukončenia prvého kola vzdelávania KŠPT. Cieľom bolo zistiť, ako s odstupom času hodnotia účastníci prínos vzdelávania a či sa im darí novonadobudnuté vedomosti, poznatky a zručnosti aplikovať vo svojej praxi.

Predkladaný dokument je zameraný na porovnanie výsledkov prvého merania (pred začiatkom vzdelávania) a druhého merania (po ukončení vzdelávania) s cieľom získať objektívny obraz o tom, či vzdelávanie malo prínos pre prácu odborných a pedagogických zamestnancov ŠPT. Tieto výsledky sú doplnené o subjektívny pohľad respondentov na prínos vzdelávania a aplikáciu získaných vedomostí a zručností s odstupom času (tretie meranie).

V rámci dokumentu je na účely zvýšenia prehľadnosti textu používaný mužský rod namiesto rodovo korektného jazyka (teda vyvážené používanie ženského a mužského rodu), keďže právne formulácie sú práve v mužskom rode (napr. označenie „pedagogický a odborný zamestnanec“ bude zahŕňať aj pedagogické a odborné zamestnankyne). Je korektné a inkluzívne upozorniť na to, aký jazyk a prečo bude v texte používaný, a zároveň vyjadriť, že všade, kde to bude možné, bude používaný taký jazyk, ktorý prirodzene zahŕňa všetky skupiny ľudí. Pretože boli dáta zbierané pred účinnosťou novely zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov k 1. 1. 2022, budú sa v texte používať pojmy platné do 31. 12. 2021.

2 METÓDY

2.1 Priebeh zberu dát

Prvý zber dát sa uskutočnil v priebehu mesiaca apríl (26. 4. – 14. 5.) v roku 2021. Išlo o prvé meranie v prvom kole uskutočneného vzdelávania KŠPT, teda prebiehalo pred absolvovaním samotného vzdelávania. Zber dát prebiehal prostredníctvom online verzie *Dotazníka na hodnotenie efektu vzdelávania*, ktorý bol pred začiatkom prvého kola vzdelávania administrovaný všetkým jeho účastníkom (N = 82) prostredníctvom online platformy „Google forms“.

Druhý zber dát sa uskutočnil v decembri 2021. Išlo o druhé meranie v prvom kole uskutočneného vzdelávania KŠPT, ktoré prebiehalo s časovým odstupom troch mesiacov po skončení samotného vzdelávania. Pôvodná verzia *Dotazníka na hodnotenie efektu vzdelávania* bola na zvýšenie prehľadnosti a jednodotnosti dotazníka revidovaná a znenie niektorých položiek bolo upravené, prípadne doplnené. Zároveň boli zjednotené použité škály. Obe verzie meracieho nástroja (prvé meranie pred vzdelávaním a druhé meranie po vzdelávaní) sa zameriavali na hodnotenie úrovne tých istých oblastí vedomostí a zručností u účastníkov KŠPT. Revízia dotazníka zohľadňovala potrebu zachovania čo najvyššej miery jednotnosti získaných dát na účely porovnania prvého a druhého merania.

Online verzia revidovaného dotazníka bola administrovaná všetkým účastníkom uvedeného inovačného vzdelávania (N = 82) prostredníctvom online platformy „Google forms“. Účastníci, ktorí odoslaný dotazník nevyplnili do troch mesiacov od ukončenia vzdelávania, boli následne kontaktovaní a požiadaní telefonicky, aby ho vyplnili. Napriek tomu nedosahovala návratnosť vyplnených dotazníkov sto percent, tak ako to bolo v prípade prvého merania, keďže viacerí účastníci vzdelávania neboli kvôli zmene pracovnej pozície zastihnuteľní na poskytnutých pracovných emailových adresách či pracovných telefónnych číslach.

Tretí zber dát sa uskutočnil s časovým odstupom šiestich mesiacov od ukončenia vzdelávania (marec 2022) prostredníctvom online dotazníka s dvomi uzavretými a dvomi otvorenými otázkami. Prostredníctvom emailu bol všetkým účastníkom vzdelávania (N = 82) administrovaný online dotazník (platforma „Google forms“). Rovnako ako v prípade druhého merania nebola návratnosť týchto dotazníkov stopercentná.

2.2 Popis meracieho nástroja

Dáta z prvých dvoch meraní boli zbierané prostredníctvom online verzie vytvoreného seba-výpovedového neštandardizovaného *Dotazníka na hodnotenie efektu vzdelávania*. Obe verzie použitého dotazníka (pôvodná verzia použitá v prvom meraní aj revidovaná verzia použitá v druhom meraní) zahŕňali otázky zamerané na zisťovanie základných údajov o účastníkovi vzdelávania (meno a škola, v ktorej účastník pôsobí), ktoré umožnili priradiť jeho odpovede z prvého merania pred samotným vzdelávaním k odpovediam z merania prínosu vzdelávania, ktoré boli získané po vzdelávaní.

Pôvodná verzia dotazníka (použitá pred vzdelávaním) následne obsahovala dvadsaťštyri uzavretých otázok, ku ktorým sa jednotliví účastníci vzdelávania vyjadrovali výberom vždy jednej z ponúkaných možností na niekoľkobodovej škále (od *vôbec nesúhlasím* po *úplne súhlasím*), prípadne si vyberali jednu z ponúkaných možností, ktoré neboli umiestnené na škále (napr. *S ostatnými OZ a školskými špeciálnymi pedagógmi sa stretávame: a) na pravidelných poradách; b) neformálne, podľa potreby; c) nestretávame sa*). Výsledky štatistickej analýzy údajov získaných z uvedených dvadsiatich štyroch uzavretých otázok (a ich podotázok) dotazníka potvrdili jeho uspokojivú vnútornú konzistenciu, hodnotenú prostredníctvom koeficientu Cronbachovej alfy ($\alpha = 0,88$).

Revidovaná verzia dotazníka (použitá po vzdelávaní) obsahovala okrem otázok zameraných na získanie základných údajov o respondentoch ďalších štyridsať uzavretých otázok a podotázok, ku ktorým sa respondenti vyjadrovali výberom vždy jednej z ponúkaných možností na 6-bodovej škále (od *vôbec nesúhlasím* po *úplne súhlasím*) alebo na 3-bodovej škále (od *nedostačujúce* po *expertné*), prípadne si vybrali jednu z ponúkaných možností, ktoré neboli umiestnené na škále (napr. *V rámci nepriamej činnosti si evidenciu: a) neviem; b) viem len pre svoje potreby; c) viem, v prípade potreby sa delím s ostatnými; d) vieme spoločnú evidenciu OZ a ŠŠP*). Dotazník obsahoval aj položky, ktoré neboli škálované a respondent mohol označiť viacero možností (napr. *Pri práci s rodičmi využívam nasledovné nástroje online komunikácie: a) vytváranie školení, webinárov pre rodičov; b) vytváranie ankiet, dotazníkov pre rodičov; c) posielanie domácich úloh, zadaní; d) poskytovanie online poradenstva (napr. Zoom, Teams, Google Meets, Skype); e) komunikácia cez Edupage; e) iné*). Výsledný koeficient Cronbachovej alfa ($\alpha = 0,81$) uvedených štyridsiatich uzavretých otázok (a ich podotázok) dotazníka potvrdil uspokojivú vnútornú konzistenciu revidovanej verzie dotazníka.

Obe verzie *Dotazníka na hodnotenie efektu vzdelávania* sa na účely porovnania prvého a druhého merania zameriavali na hodnotenie úrovne tých istých oblastí spolupráce, vedomostí a zručností u účastníkov KŠPT. Okruhy uzavretých otázok dotazníkov tematicky vychádzali z programu inovačného vzdelávania KŠPT. Obe verzie uvedeného dotazníka sa zameriavali na získavanie informácií o pohľade účastníkov vzdelávania na nasledovné oblasti ich práce pred samotným vzdelávaním a po jeho absolvovaní:

- **spolupráca** účastníka vzdelávania **s členmi ŠPT** (odbornými zamestnancami školy a školským špeciálnym pedagógom), kam spadali otázky týkajúce sa prehľadu o náplni práce jednotlivých kolegov na škole, o sieťovaní, stretávaní sa a spolupráci na vykonávaní rôznych odborných činností (napr. riešenie problémov žiakov, porady), ale tiež otázky týkajúce sa vzťahov na pracovisku či riešenia prípadných konfliktov s kolegami;
- **spolupráca** účastníka vzdelávania **s pedagogickými zamestnancami školy** (učiteľmi a pedagogickými asistentmi), ktorá zahŕňala otázky týkajúce sa vzťahov a komunikácie na pracovisku či riešenia prípadných konfliktov s kolegami;
- **spolupráca** účastníka vzdelávania s PZ a OZ školy v oblasti **prevencie**, ktorá zahŕňala otázky týkajúce sa spoločného plánovania preventívnych aktivít, hodnotenia množstva realizovaných preventívnych aktivít či vnímanie vlastného prehľadu o celkovom dianí v škole, ktoré je dôležitým podkladom plánovania preventívnych aktivít;
- **spolupráca** účastníka vzdelávania **s vedením školy**, kam spadali otázky týkajúce sa zhody priorít a cieľov účastníka vzdelávania a jeho nadriadeného, ale tiež schopnosti nájsť spoločné riešenie v prípade nezhody;
- **spolupráca** účastníka vzdelávania **s jednotlivcami mimo prostredia školy** (rodičia, inštitúcie mimo školy, poradenské zariadenie a pod.), ktorej úroveň bola zisťovaná prostredníctvom otázok zameraných na zisťovanie miery zapájania týchto jednotlivcov do spolupráce pri riešení problémov žiakov a potreby stretávania sa či diskutovania s odborníkmi mimo prostredia školy, resp. miery naplnenia tejto potreby;
- **vnímanie vlastných zručností** účastníka vzdelávania vo vybraných témach (napr. lektorovanie, mentoring, facilitácia, zručnosti pri práci v online priestore a pod.), **vedomostí** (orientácia v oblasti legislatívy) **a hodnôt** účastníka (zameranie na vnímanie hodnoty inklúzie);
- **administratíva a pracovné podmienky** zahŕňali otázky, prostredníctvom ktorých bolo zisťované, či si účastník vzdelávania vedie zápisy z porád, záznamy o vykonávaných činnostiach, harmonogram plánovaných činností, ale tiež ako vníma svoje pracovné podmienky na škole (materiálno-technické

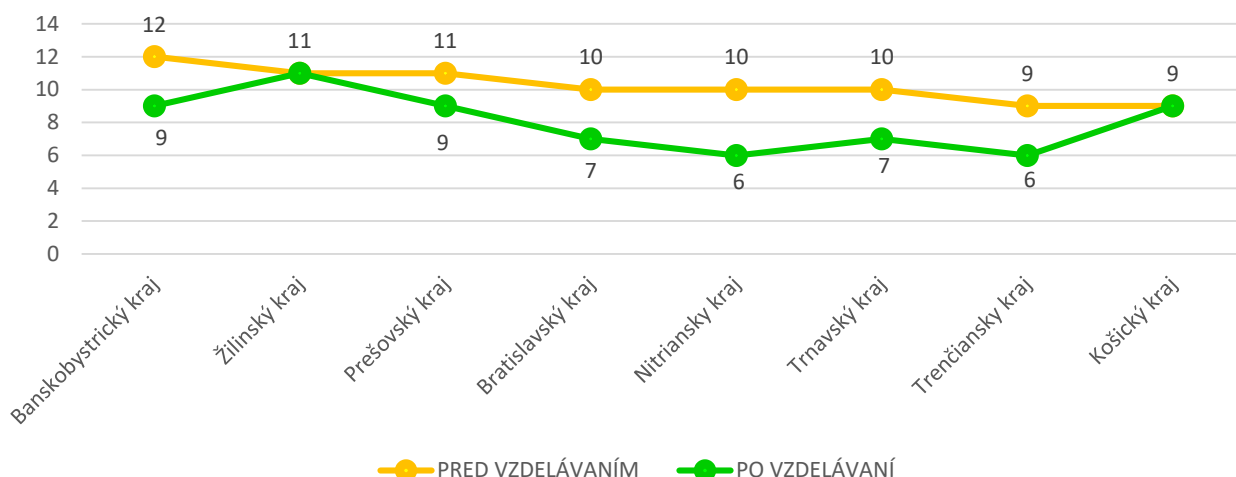
zabezpečenie, priestorové podmienky, časovú kapacitu na prácu).

Zámerom národného projektu *Usmerňovať pre prax* bolo sledovať prínos vzdelávania pre jednotlivých účastníkov aj z dlhodobejšieho hľadiska. Účastníci boli preto kontaktovaní aj šesť mesiacov po ukončení vzdelávania formou doplnkového online dotazníka, ktorý okrem iného obsahoval dve uzavreté otázky (či respondenti vnímajú vzdelávanie KŠPT ako prínosné pre svoju prácu a či v praxi využívajú získané poznatky, vedomosti a zručnosti) a dve otvorené otázky. V rámci otvorených otázok mohli respondenti popísať, ktoré témy zo vzdelávania vnímajú s odstupom času ako najprínosnejšie a ktoré novonadobudnuté vedomosti a zručnosti využívajú vo svojej praxi.

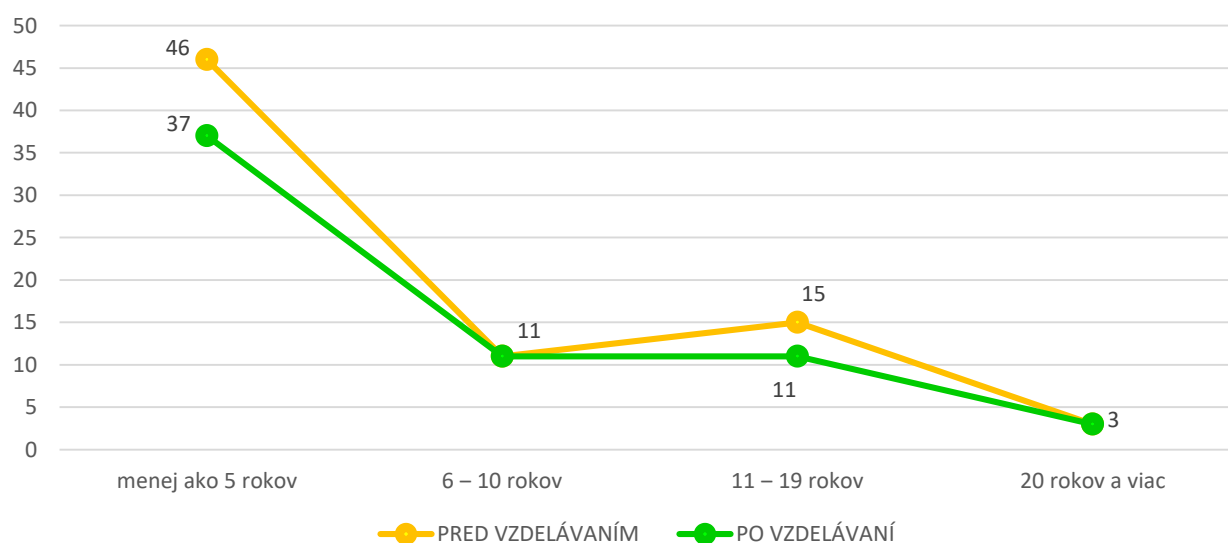
2.3 Výberový súbor

Výber účastníkov inovačného vzdelávania KŠPT pred uskutočnením prvého kola vzdelávania podliehal vopred stanoveným kritériám – rovnomerné regionálne rozloženie (distribúcia výberového súboru z hľadiska krajov) a prax v odbore minimálne tri roky. Na prvom meraní, uskutočnenom pred začatím vzdelávania, sa zúčastnilo celkovo osemdesiatdva OZ a PZ škôl a školských zariadení, ktorí následne absolvovali vzdelávanie KŠPT. Všetci účastníci vzdelávania boli kontaktovaní po ukončení vzdelávania a bol im zaslaný *Dotazník na hodnotenie efektu vzdelávania* (revidovaná verzia). Do druhého merania, uskutočneného s časovým odstupom troch mesiacov po absolvovaní vzdelávacej aktivity, sa spolu zapojilo šesťdesiatštyri účastníkov vzdelávania, čo predstavovalo 78,0 % celkového počtu absolventov prvého kola vzdelávania KŠPT.

Ako bolo uvedené vyššie, jedným z kritérií výberu účastníkov do vzdelávania KŠPT bolo rovnomerné regionálne rozloženie. V rámci použitého dotazníka bol preto zisťovaný údaj o **kraji**, v ktorom respondent vykonáva svoju prácu. Distribúcia výberového súboru v prvom (pred vzdelávaním) aj v druhom meraní (po vzdelávaní) z hľadiska krajov je uvedená v grafe 1. Najvyššie zastúpenie mali respondenti z Banskobystrického kraja, ktorých bolo pôvodne dvanásť, z toho deväť sa zúčastnilo aj na druhom meraní (14,1 % účastníkov druhého merania). Nasledovali účastníci zo Žilinského a z Prešovského kraja, ktorí boli v prvom meraní zastúpení zhodne po jedenásť, ale na druhom meraní sa nezúčastnili dvaja respondenti z Prešovského kraja. Po desať respondentov bolo v prvom meraní zastúpených v Bratislavskom, Nitrianskom a Trnavskom kraji, kým v druhom meraní došlo k zníženiu počtu týchto respondentov o dvoch v prípade Bratislavského a Trnavského kraja a až o štyroch respondentov z Nitrianskeho kraja. V prípade Nitrianskeho kraja tak išlo o najvyšší úbytok participantov v druhom meraní v porovnaní s prvým meraním. V prvom meraní boli v najnižšej miere zastúpení participant z Trenčianskeho a Košického kraja (po 9 účastníkov vzdelávania), pričom v prípade Košického kraja zostal tento počet zachovaný aj pri druhom meraní, kým v prípade Trenčianskeho kraja poklesol o troch respondentov.

Graf 1 Distribúcia výberového súboru z hľadiska krajov

Druhým kritériom výberu účastníkov vzdelávania KŠPT bola **dĺžka praxe** minimálne tri roky. V rámci dotazníka bola preto venovaná pozornosť aj zisťovaniu toho, koľko majú jednotliví účastníci vzdelávania odpracovaných rokov na uvedenej pracovnej pozícii (graf 2). Väčšina respondentov patrila medzi odborných či pedagogických zamestnancov, ktorí mali prax kratšiu ako päť rokov. V prvom meraní to bolo štyridsaťšesť participantov, z toho tridsaťsedem sa zúčastnilo aj na druhom meraní (59,7 % všetkých respondentov druhého merania). Skúsenejší pedagogickí a odborní zamestnanci sa na dotazníkovom meraní i samotnom vzdelávaní zúčastnili v nižšej miere, konkrétne išlo o jedenásť účastníkov s praxou v rozmedzí šiestich až desiatich rokov v prvom aj v druhom meraní (17,7 % všetkých respondentov druhého merania). Na prvom meraní sa zúčastnilo ďalších pätnásť respondentov s dĺžkou praxe jedenásť až devätnásť rokov, kým do druhého merania sa zapojilo len jedenásť z nich (17,7 % všetkých respondentov druhého merania). V najnižšej miere boli zastúpení participant s praxou dlhšou ako dvadsať rokov, konkrétne išlo o troch respondentov v oboch meraniach (4,8 % všetkých respondentov druhého merania). Pri prvom meraní siedmi účastníci neuviedli dĺžku svojej praxe. V druhom meraní chýbal tento údaj u dvoch zúčastnených.

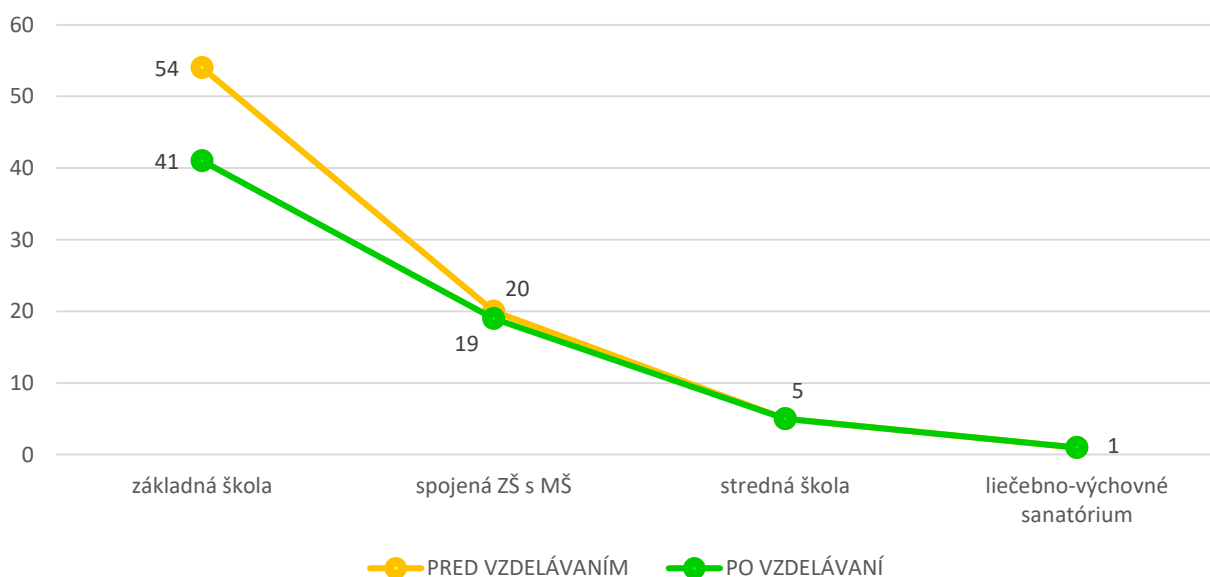
Graf 2 Distribúcia výberového súboru z hľadiska počtu rokov praxe

V súvislosti s **rodovým zastúpením** bol výberový súbor tvorený prevažne ženskými respondentkami (81 účastníčok v prvom meraní a 63 účastníčok v druhom meraní, teda viac ako 98 % všetkých respondentov)

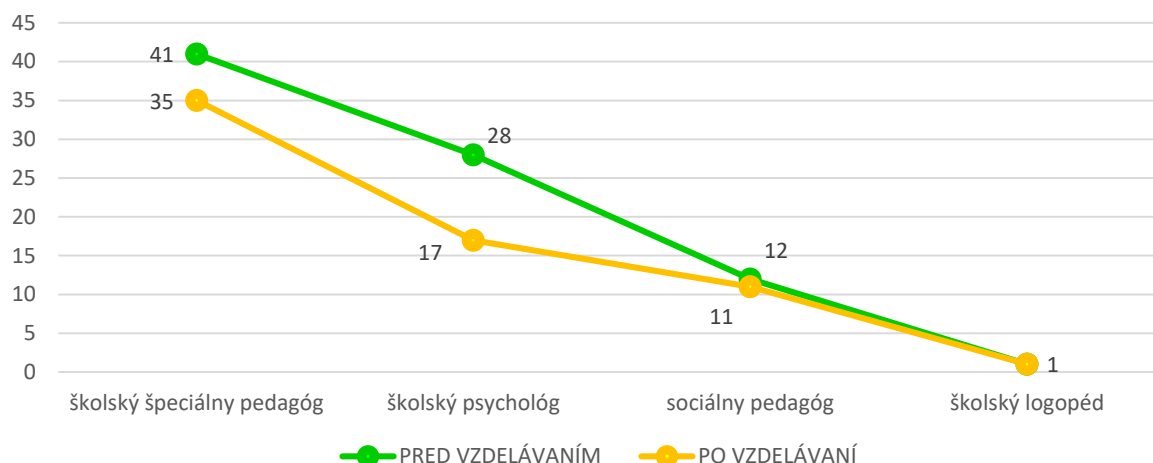
a len jedným mužským respondentom, ktorý sa zúčastnil na obidvoch meraniach. Rodová distribúcia účastníkov vzdelávania odzrkadľuje prevahu žien pracujúcich v oblasti školstva.

Od účastníkov vzdelávania bol získavaný aj údaj o **škole**, resp. **školskom zariadení**, v ktorom pracujú (graf 3). Väčšina respondentov (54 účastníkov v prvom meraní a 41 účastníkov v druhom meraní) pôsobila na *základných školách*. Druhou najčastejšie zastúpenou kategóriou boli zamestnanci zo *spojených základných a materských škôl* (20 účastníkov v prvom meraní a 19 účastníkov v druhom meraní). Medzi menej početné skupiny patrili PZ a OZ zo *stredných škôl* (5 respondentov zúčastnených na obidvoch meraniach) a OZ z *liečebno-výchovného sanatória* (1 respondent v obidvoch meraniach).

Graf 3 Distribúcia výberového súboru z hľadiska škôl a školských zariadení

Medzi základné informácie získavané od účastníkov vzdelávania patrila aj ich **pracovná pozícia** v škole, resp. v školskom zariadení (graf 3). Najvyššie zastúpenie mali *školskí špeciálni pedagógovia*, ktorí v prvom meraní tvorili presne polovicu všetkých respondentov. V druhom meraní sa ich počet znížil o šiestich respondentov (z pôvodných 41 participantov na 35 participantov), napriek tomu však tvorili viac ako polovicu (54,7 %) všetkých respondentov zúčastnených na druhom meraní. Druhou najčastejšie zastúpenou pracovnou pozíciou boli *školskí psychológovia*, ktorých bolo v prvom meraní dvadsaťosem, pričom až jedenásti z nich sa nezúčastnili na druhom meraní. *Sociálni pedagógovia* boli vo výberovom súbore zastúpení vo výrazne nižšej miere. Na prvom meraní sa zúčastnili dvanásti, v druhom meraní ich počet klesol len o jedného respondenta. Významne najnižšie zastúpenie mali vo výberovom súbore *školskí logopédi*. Konkrétne išlo len o jedného respondenta, ktorý sa zúčastnil na obidvoch meraniach.

Graf 4 Distribúcia výberového súboru z hľadiska pracovnej pozície na škole

2.4 Spracovanie dát

Dáta získané prostredníctvom *Dotazníka na hodnotenie efektu vzdelávania* (pôvodná aj revidovaná verzia) mali prevažne kvantitatívnu povahu a ich analýza prebiehala prostredníctvom počítačového programu SPSS for Windows 25. Vyhodnocovaniu odpovedí na jednotlivé otázky a podotázky dotazníka predchádzala deskriptívna analýza dát, pričom sledovaný bol aritmetický priemer (AM), štandardná odchýlka (SD), medián (Mdn), minimálna (Min.) a maximálna (Max.) hodnota hrubého skóre.

Následne boli porovnávané odpovede na uzavreté otázky a podotázky z prvého a druhého merania. Keďže v revidovanej verzii dotazníka došlo nielen k navýšeniu položiek, ale tiež k zmene použitej škály (pôvodná 5- až 7-bodová bola zjednotená a nahradená 6-bodovou škálou), bolo potrebné štandardizovať získané dáta. Na tieto účely bolo použité Z-skóre, po vypočítaní ktorého dosahovala každá premenná priemer 0 a štandardnú odchýlku 1, takže bolo možné porovnávať premenné s rôznymi škálami. Po tejto štandardizácii premenných boli použité párové Studentove t-testy na komparáciu dát z prvého a druhého merania. Výsledky sú uvedené v tabuľkách v Prílohe.

Na zvýšenie prehľadnosti porovnávaných dát boli okrem Z-skóre vypočítané aj normalizované priemery, ktoré sú pre čitateľa viac výpovedné, pretože nedosahujú hodnotu 0, ako je to v prípade Z-skóre. Normalizovaný priemer bol v prípade každej premennej vypočítaný vydelením priemernej hodnoty danej premennej počtom bodov škály, ktorá bola použitá v prípade tejto premennej (napr. pri porovnávaní odpovedí na otázku „*Darí sa mi riešiť vzniknuté konflikty na pracovisku*“ bol výsledný priemer prvého merania vydelený číslom 7, pretože respondent sa k otázke vyjadroval na 7-bodovej škále, ale výsledný priemer odpovedí z druhého merania bol vydelený číslom 6, keďže respondentom bola ponúknutá 6-bodová škála). Štandardizované priemerné hodnoty sú prezentované v grafoch, ale tiež v tabuľkách v Prílohe.

Počet položiek v pôvodnej verzii dotazníka bol nižší, informácie o viacerých oblastiach vedomostí, zručností či spolupráce boli často získavané prostredníctvom jednej zlučujúcej otázky. V revidovanej verzii dotazníka následne došlo k nárastu počtu položiek a nahradeniu jednej zlučujúcej otázky viacerými viac konkretizujúcimi otázkami (napr. v pôvodnej verzii boli skúmané zručnosti v oblasti práce s online nástrojmi komunikácie prostredníctvom jednej všeobecnej otázky, ale v revidovanej verzii bolo samostatne zisťované, ako vnímajú respondenti svoje zručnosti v online priestore pri práci s deťmi alebo žiakmi, rodičmi a kolegami). Pri porovnávaní výsledkov prvého a druhého merania bolo preto potrebné spriemerovať odpovede na otázky z druhého merania a následne bola takto získaná priemerná hodnota normalizovaná

a porovnávaná s normalizovaným priemerom zlučujúcej otázky z prvého merania.

Okrem *Dotazníka na hodnotenie efektu vzdelávania* bol účastníkom administrovaný aj krátky doplnkový dotazník po uplynutí šiestich mesiacov od ukončenia vzdelávania KŠPT. Uzavreté otázky dotazníka boli vyhodnocované prostredníctvom početností a percentuálneho rozloženia odpovedí „áno – nie“. Odpovede na otvorené otázky mali kvalitatívnu povahu. Pred ich štatistickým spracovaním bolo potrebné jednotlivé odpovede kódovať a kategorizovať. Následne boli analyzované početnosti a percentuálne zastúpenie jednotlivých kódov, resp. kategórií vo výpovediach respondentov. Získané výsledky sú prezentované graficky.

3 VÝSLEDKY

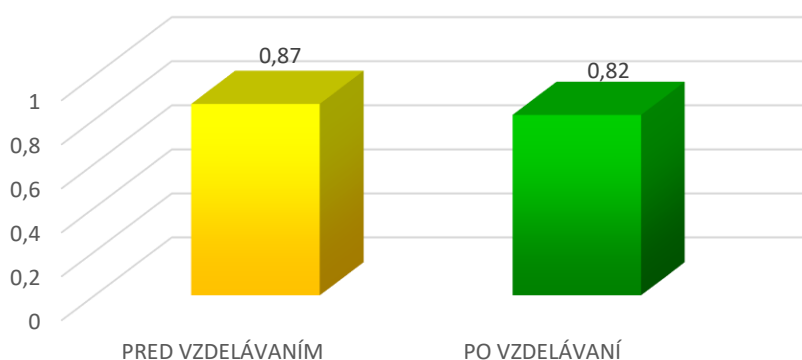
3.1 Oblasť spolupráce so zamestnancami školy

3.1.1 Spolupráca s odbornými zamestnancami a špeciálnymi pedagógmi školy

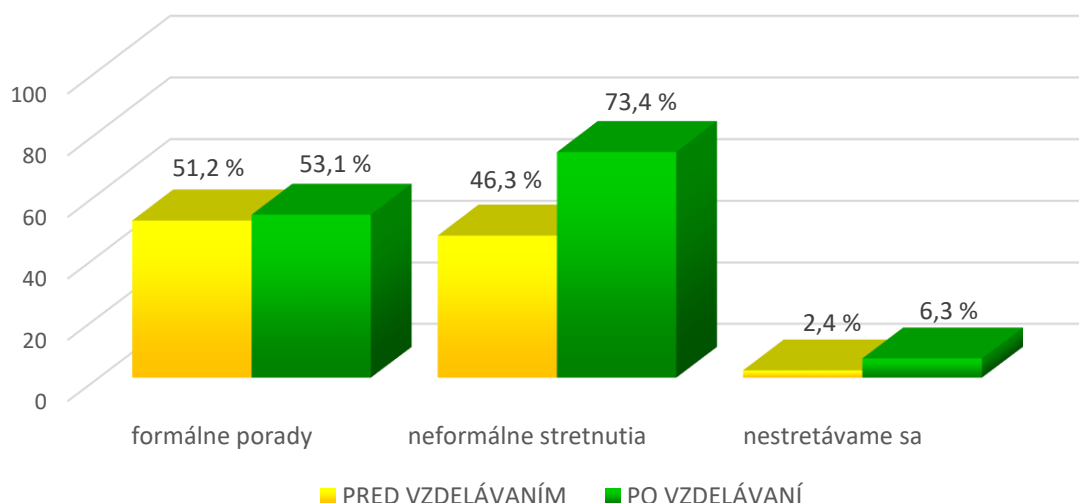
V tejto podkapitole budú prezentované výsledky týkajúce sa spolupráce absolventov vzdelávania s OZ a školskými špeciálnymi pedagógmi ako členov školského podporného tímu (ďalej len „ŠPT“), ich vzájomných vzťahov či komunikácie. Ukázalo sa, že väčšina účastníkov vzdelávania (95,3 % respondentov druhého merania) má na svojej škole ŠPT, ktorý je primárne tvorený práve odbornými zamestnancami školy a školským špeciálnym pedagógom.

Jedným z dôležitých predpokladov nadviazania spolupráce s ďalšími odborníkmi na škole je mať dostatočný **prehľad o náplni** ich **práce** (graf 5). Väčšina respondentov (97,5 % účastníkov prvého merania) sa už pred začiatkom vzdelávania KŠPT vyjadrila, že majú dostatočný prehľad o náplni práce svojich kolegov v ŠPT. Po ukončení vzdelávania vnímalo 92,2 % respondentov zúčastnených na druhom meraní, že ich prehľad o náplni práce ostatných OZ a školských špeciálnych pedagógov je dostatočný. Kým pred začiatkom vzdelávania si uvedomovali nedostatočnosť svojho prehľadu o náplni práce kolegov v ŠPT dvaja účastníci, po ukončení vzdelávania išlo o štyroch účastníkov. Zdá sa teda, že niektorí respondenti si v priebehu vzdelávania KŠPT začali viac uvedomovať, že ich doterajší prehľad o náplni práce ostatných OZ a školských špeciálnych pedagógov nie je na dostatočne vysokej úrovni a je potrebné ho zvýšiť na účely zefektívnenia fungovania ŠPT. Uvedené rozdiely medzi prvým a druhým meraním v súvislosti s prehľadom o náplni práce OZ a školských špeciálnych pedagógov nie sú štatisticky významné (tabuľka 1 v Prílohe).

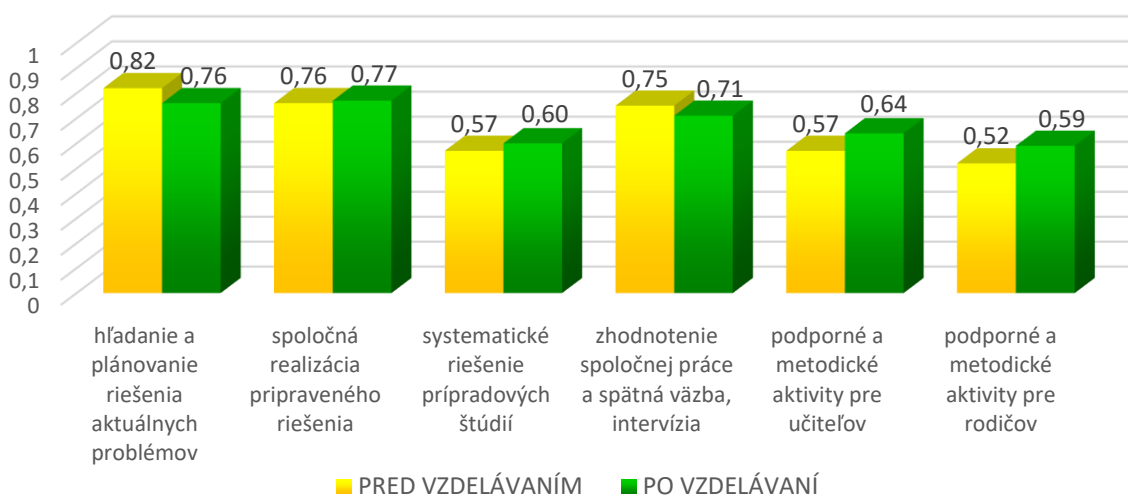
Graf 5 Prehľad o náplni práce OZ a školských špeciálnych pedagógov (štandardizované priemerné hodnoty)

V rámci spolupráce s členmi ŠPT sa účastníci **stretávajú na formálnych poradách** (posielajú sa pozvánky na poradu, robí sa prezenčná listina) i **neformálnych stretnutiach** podľa potreby (vedú sa bez pozvánky a prezenčnej listiny). Väčšina respondentov sa pred vzdelávaním (97,6 %) aj po vzdelávaní (93,7 %) vyjadrila, že sa s ostatnými členmi ŠPT stretávajú na formálnych poradách aj neformálnych stretnutiach. Po absolvovaní vzdelávania KŠPT sa pritom stretávali na formálnych poradách porovnateľne často, ako to bolo pred začiatkom vzdelávania. Výrazný nárast však bol zaznamenaný v prípade neformálnych stretnutí, o ktorých respondenti významne častejšie vypovedali po ukončení vzdelávania. Uvedené výsledky sú prezentované v grafe 6.

Graf 6 Stretávanie sa s OZ a školskými špeciálnymi pedagógmi (%)

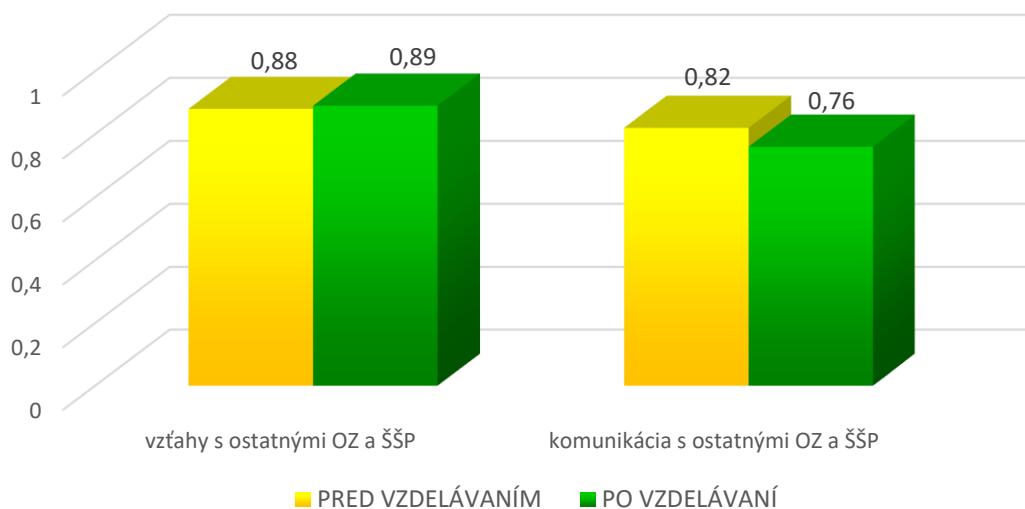
V rámci dotazníkového merania bolo zároveň zisťované, ako často si účastníci vzdelávania vytvárajú **spoločný priestor s ostatnými OZ a školskými špeciálnymi pedagógmi** na vybrané aktivity (graf 7). Celkovo venovali respondenti najviac spoločného priestoru s členmi ŠPT *hľadaniu a plánovaniu riešenia aktuálnych problémových situácií* a následnej *spoločnej realizácii pripraveného riešenia*, pričom rozdiely medzi tým, do akej miery venovali členovia ŠPT spoločný priestor týmto aktivitám pred vzdelávaním a po vzdelávaní, neboli významné. Podobne neboli zaznamenané výraznejšie rozdiely v tom, do akej miery venovali respondenti spoločný priestor s ostatnými OZ a školským špeciálnym pedagógom pred vzdelávaním a po vzdelávaní v prípade *systematického riešenia prípadových štúdií*, *bálintovských skupín* a *zhodnotenia spoločnej práce, poskytnutia spätnej väzby, prípadne intervízií*. K častejšiemu venovaniu spoločného priestoru členov ŠPT po absolvovaní vzdelávania KŠPT v porovnaní s tým, ako to bolo pred jeho začiatkom, došlo v oblasti *poskytovania podporných a metodických aktivít pre rodičov aj pre učiteľov*. Žiadny z uvedených rozdielov v tom, ako často venovali respondenti spoločný priestor s ostatnými OZ a školským špeciálnym pedagógom danej činnosti pred vzdelávaním a po vzdelávaní, nebol štatisticky významný (tabuľka 2 v Prílohe).

Graf 7 Spoločný priestor s OZ a školskými špeciálnymi pedagógmi (štandardizované priemerné hodnoty)

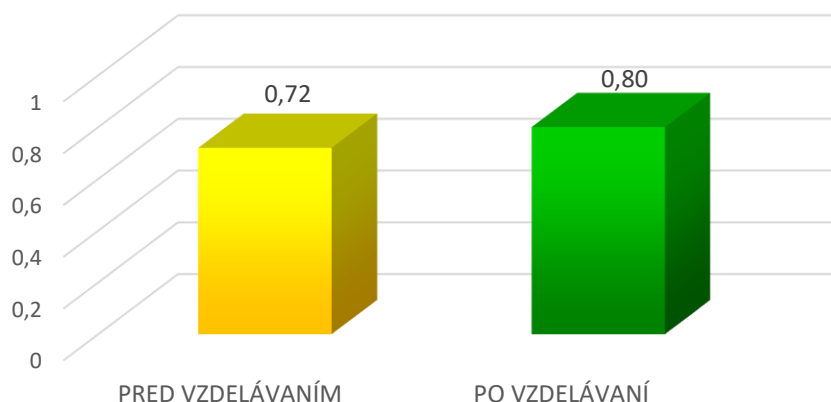
Okrem spolupráce s ostatnými členmi ŠPT z pohľadu účastníkov vzdelávania boli predmetom skúmania aj **vzťahy respondentov s OZ a školským špeciálnym pedagógom** (graf 8). V pôvodnej verzii dotazníka (použitá pred vzdelávaním) bola na vzťahy s členmi ŠPT zameraná jedna otázka. V revidovanej verzii (použitá po vzdelávaní) bolo takýchto otázok dvanásť, pričom boli smerované na konkrétne prejavy správania voči členom ŠPT. Pri porovnávaní výsledkov z prvého a druhého merania boli otázky z revidovanej verzie dotazníka spriemerované a porovnávané s otázkou v pôvodnej verzii dotazníka. V oboch meraniach (pred vzdelávaním aj po vzdelávaní) sa ukázalo, že respondenti vnímajú svoje vzťahy s ostatnými OZ a školským špeciálnym pedagógom ako pozitívne. Častejšie vypovedali o vzájomnom porozumení, úcte, o záujme o potreby ostatných, o vzájomnej spolupráci a profesionálnosti. Naopak, menej často vnímali vo vzťahoch s členmi ŠPT napätie, vzájomné obviňovanie či kritizovanie, manipuláciu, nedorozumenia a konflikty. Celkovo sa ukázalo, že respondenti hodnotili svoje vzťahy s ostatnými OZ a školskými špeciálnymi pedagógmi porovnateľne pozitívne pred vzdelávaním aj po vzdelávaní (tabuľka 3 v Prílohe).

Podobne to bolo v prípade vnímanej **komunikácie s ostatnými OZ a školským špeciálnym pedagógom** (graf 8). Respondenti sa pred vzdelávaním KŠPT aj po jeho ukončení vyjadrovali, že ich komunikácia s členmi ŠPT je prevažne efektívna, bezproblémová, vecná a konštruktívna. Naopak, menej často ju vnímali ako konfrontačnú, neefektívnu či nekonštruktívnu. Na základe výsledkov prezentovaných v grafe 8 možno konštatovať, že po ukončení vzdelávania vnímali respondenti svoju komunikáciu s ostatnými OZ a školským špeciálnym pedagógom ako menej efektívnu a konštruktívnu v porovnaní s tým, ako ju vnímali pred začiatkom vzdelávania. Uvedené rozdiely však neboli štatisticky významné (tabuľka 3 v Prílohe).

Graf 8 Vzťahy s ostatnými OZ a školským špeciálnym pedagógom (štandardizované priemerné hodnoty)

V súvislosti s **riešením prípadných konfliktov s ostatnými OZ a školskými špeciálnymi pedagógmi** sa už pred vzdelávaním vyjadrilo 73,2 % respondentov, že sa im darí riešiť takéto konflikty na pracovisku (odpovede *skôr súhlasím* – *úplne súhlasím*). Po ukončení vzdelávania bola takáto odpoveď (*skôr súhlasím* – *úplne súhlasím*) zaznamenaná až u 90,2 % respondentov. Z výsledkov v grafe 9 rovnako vyplýva, že po absolvovaní vzdelávania KŠPT sa respondenti vnímali viac kompetentne pri riešení konfliktov s ostatnými OZ a školským špeciálnym pedagógom, ale tieto rozdiely neboli štatisticky významné.

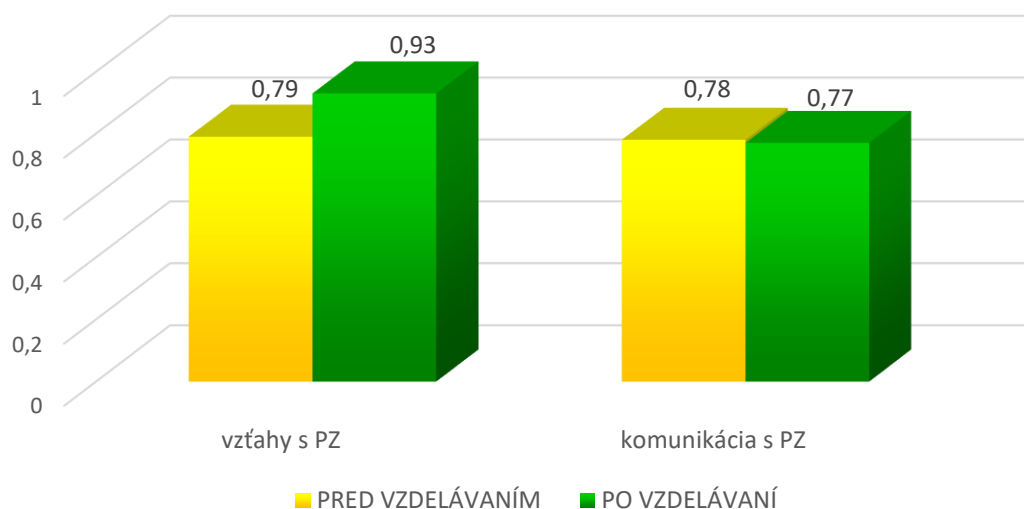
Graf 9 Riešenie konfliktov s ostatnými OZ a školskými špeciálnymi pedagógmi (štandardizované priemerné hodnoty)

3.1.2 Spolupráca s učiteľmi a pedagogickými asistentmi školy

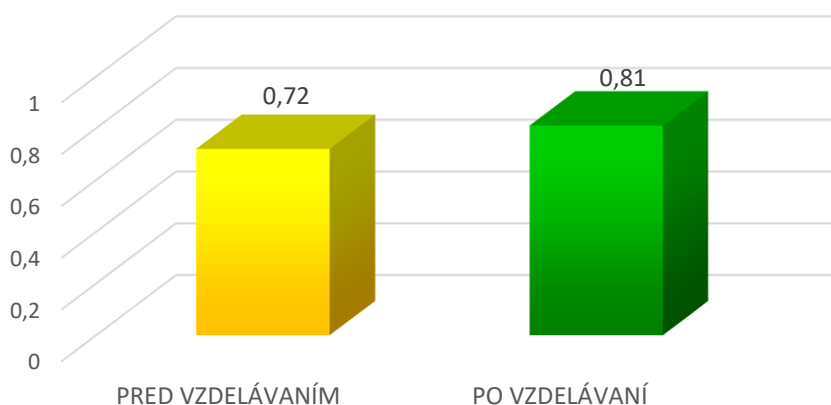
Okrem spolupráce s členmi ŠPT bola predmetom skúmania aj spolupráca s ostatnými pedagogickými zamestnancami školy – s učiteľmi a pedagogickými asistentmi. V pôvodnej verzii použitého dotazníka (pred začiatkom vzdelávania) boli otázky smerované na spoluprácu, vzťahy, komunikáciu či riešenie konfliktov s PZ vo všeobecnosti. V revidovanej verzii dotazníka (po skončení vzdelávania) už boli PZ školy konkretizovaní ako učitelia a pedagogickí asistenti. Odpovede, ktoré sa týkali spolupráce s učiteľmi a pedagogickými asistentmi, získané v druhom meraní, boli preto porovnávané s otázkami týkajúcimi sa spolupráce s PZ z prvého merania.

V súvislosti so spoluprácou s PZ školy bolo zisťované, ako vnímajú respondenti svoje **vzťahy s učiteľmi a pedagogickými asistentmi** (graf 10). V pôvodnej verzii dotazníka (použitá pred vzdelávaním) bola na vzťahy s PZ zameraná jedna otázka. V revidovanej verzii (použitá po vzdelávaní) bolo dvanásť otázok smerovaných na konkrétne prejavy správania voči učiteľom a pedagogickým asistentom. Pri porovnávaní výsledkov z prvého a druhého merania boli otázky z revidovanej verzie dotazníka spriemerované a porovnávané s otázkou v pôvodnej verzii dotazníka. Podobne ako v prípade vzťahov s ostatnými členmi ŠPT aj svoje vzťahy s PZ školy vnímali respondenti pred vzdelávaním KŠPT, aj po jeho ukončení, skôr pozitívne. Častejšie vypovedali o záujme o potreby ostatných, o vzájomnej spolupráci, porozumení, úcte a profesionálnosti. Naopak, menej často vnímali vo vzťahoch s PZ školy manipuláciu, napätie, vzájomné obviňovanie či kritizovanie, nedorozumenia a konflikty. Celkovo sa ukázalo, že respondenti hodnotili svoje vzťahy s PZ školy po absolvovaní vzdelávania ako viac pozitívne (vyššia miera spolupráce, úcty, porozumenia, menej napätia a pod.) v porovnaní s tým, ako ich vnímali pred začiatkom vzdelávania, ale tieto rozdiely neboli štatisticky významné (tabuľka 5 v Prílohe).

Komunikácia s učiteľmi a pedagogickými asistentmi bola rovnako vnímaná z pohľadu samotných respondentov ako prevažne efektívna, vecná a bezproblémová pred vzdelávaním aj po ňom. Ukázalo sa pritom, že po absolvovaní samotného vzdelávania nedošlo k výraznému zvýšeniu efektivity komunikácie s PZ školy z pohľadu respondentov (tabuľka 5 v Prílohe).

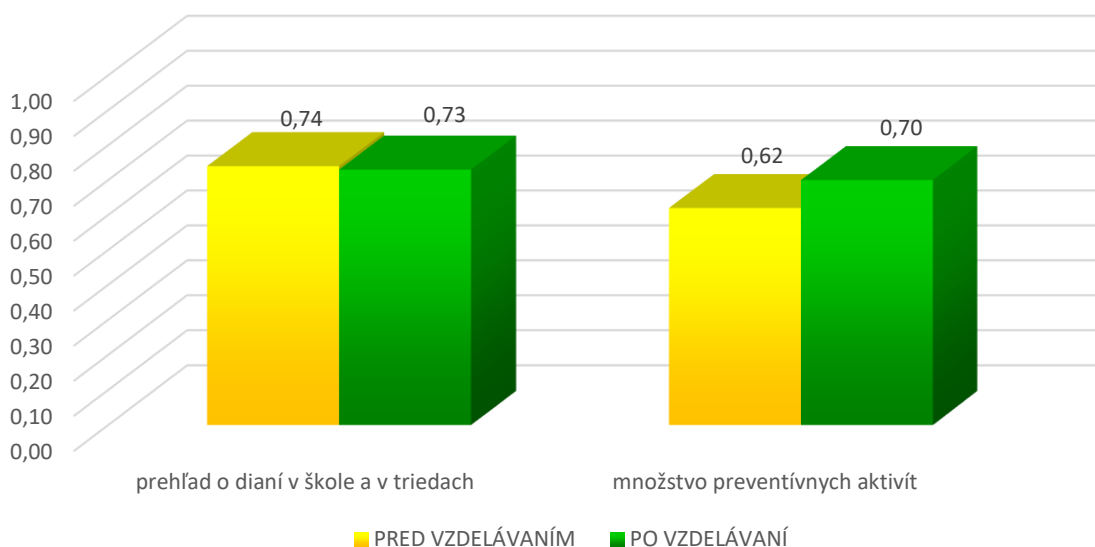
Graf 10 Vzťahy a komunikácia s PZ (štandardizované priemerné hodnoty)

V súvislosti s **riešením** prípadných **konfliktov** na pracovisku (graf 11) sa už pred samotným vzdelávaním KŠPT 73,2 % respondentov vyjadrilo, že sa im takéto konflikty darí riešiť (odpovede *skôr súhlasím – úplne súhlasím*). Po absolvovaní vzdelávania sa v súvislosti s riešením konfliktov s učiteľmi a pedagogickými asistentmi vyjadrilo až 95,3 % respondentov, že sa im skôr darí riešiť takéto konflikty. Ukazuje sa teda, že po absolvovaní vzdelávania KŠPT sa jeho účastníci vnímali ako viac kompetentní v riešení konfliktov na pracovisku, ale rozdiely medzi prvým a druhým meraním neboli štatisticky významné (tabuľka 6 v Prílohe).

Graf 11 Riešenie konfliktov s PZ (štandardizované priemerné hodnoty)

3.1.3 Spolupráca so zamestnancami školy v oblasti prevencie

Jednou z tém vzdelávania KŠPT bola aj oblasť **prevencie**. Účastníci vzdelávania boli vedení k uvedomeniu si toho, že dôležitou súčasťou prevencie je **prehľad o dianí v škole aj v jednotlivých triedach** (napr. o práci kolegov, o plánovaných odborných aktivitách, o konfliktoch v triede, o požiadavkách a pod.). Respondenti po vzdelávaní hodnotili svoj prehľad o dianí v škole i v triedach porovnateľne s tým, ako ho vnímali pred vzdelávaním, takže tieto rozdiely neboli štatisticky významné (tabuľka 7 v Prílohe). **Množstvo preventívnych aktivít** realizovaných na škole po absolvovaní vzdelávania hodnotili respondenti častejšie ako dostačujúce v porovnaní s meraním pred vzdelávaním, ale tieto rozdiely rovnako nedosahovali štatistickú významnosť (tabuľka 7 v prílohe). Uvedené výsledky sú prezentované v grafe 12.

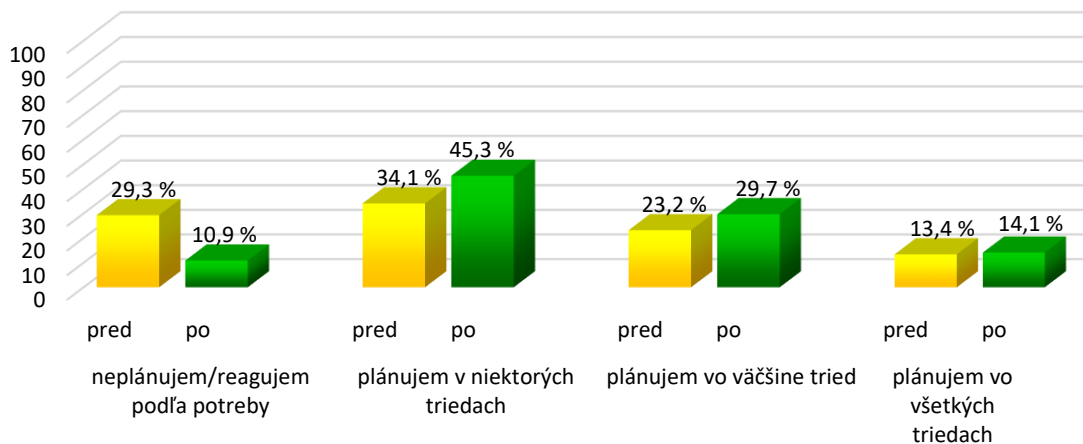
Graf 12 Prehľad o dianí v škole aj v jednotlivých triedach a množstvo preventívnych aktivít (štandardizované priemerné hodnoty)

Cieľom dotazníkového merania bolo tiež zistiť, do akej miery účastníci vzdelávania **plánujú** jednotlivé **preventívne aktivity** v spolupráci s ďalšími zamestnancami školy, resp. ich vykonávajú sami (graf 13). Zámerom inovačného vzdelávania KŠPT pritom bolo viesť účastníkov k pravidelnému plánovaniu preventívnych aktivít v spolupráci s ostatnými členmi ŠPT. Účastníci vzdelávania sa po jeho ukončení výrazne menej často vyjadrovali, že preventívne aktivity *neplánujú v žiadnej z tried*, resp. *reagujú len podľa potreby*, čo platilo v prípade spolupráce s učiteľmi alebo pedagogickými asistentmi, s OZ a ŠŠP, ale tiež v prípade samostatného plánovania preventívnych aktivít. Na druhej strane sa menej často vyjadrovali aj o *plánovaní preventívnych aktivít vo všetkých triedach*, čo opäť platilo pre plánovanie týchto aktivít v spolupráci s učiteľmi alebo pedagogickými asistentmi, s OZ a ŠŠP a tiež samostatne. Nárast odpovedí jednotlivých účastníkov vzdelávania bol po jeho ukončení zaznamenaný v prípade *plánovania preventívnych aktivít vo väčšine tried* (platilo pre plánovanie v spolupráci s učiteľmi alebo pedagogickými asistentmi, s OZ a ŠŠP aj samostatne) a ešte výraznejší nárast odpovedí bol zaznamenaný po ukončení vzdelávania v prípade *plánovania preventívnych aktivít v niektorých triedach* (platilo pre ich plánovanie v spolupráci s učiteľmi alebo pedagogickými asistentmi, s OZ a ŠŠP a tiež samostatne).

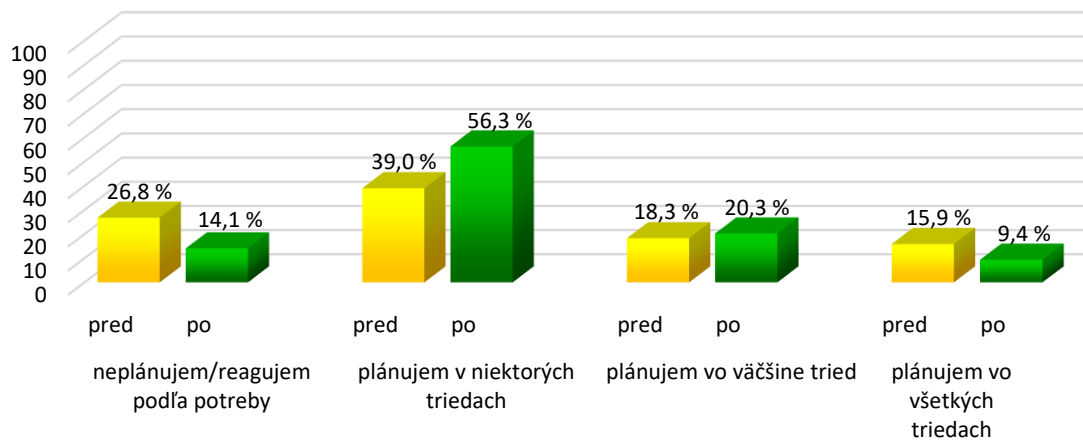
Celkovo sa teda ukazuje, že účastníci si po absolvovaní vzdelávania KŠPT síce začali viac uvedomovať potrebu plánovania a realizovania preventívnych aktivít, ale v čase druhého merania (3 mesiace po ukončení vzdelávania) sa im darilo zvýšiť množstvo preventívnych aktivít len v niektorých triedach školy.

Graf 13 Plánovanie realizácie preventívnych aktivít (%)

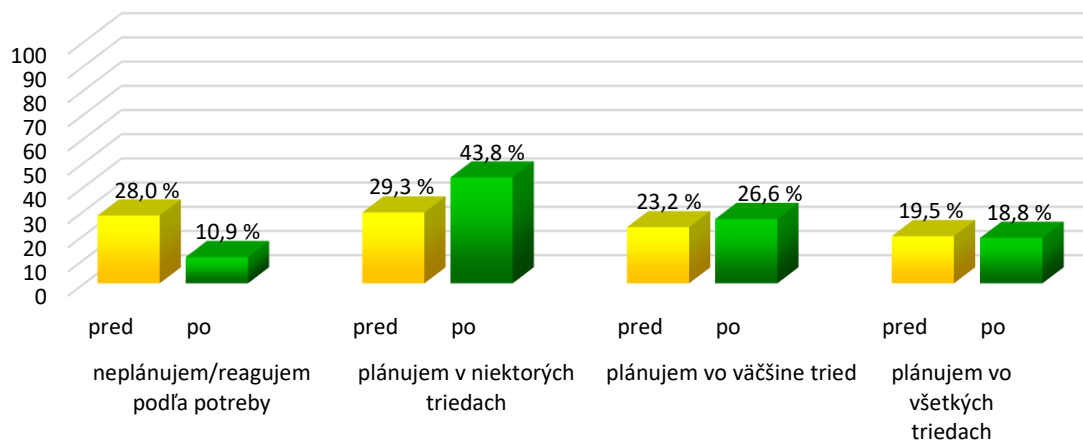
V spolupráci s učiteľmi alebo pedagogickými asistentmi

V spolupráci s OZ alebo školským špeciálnym pedagógom

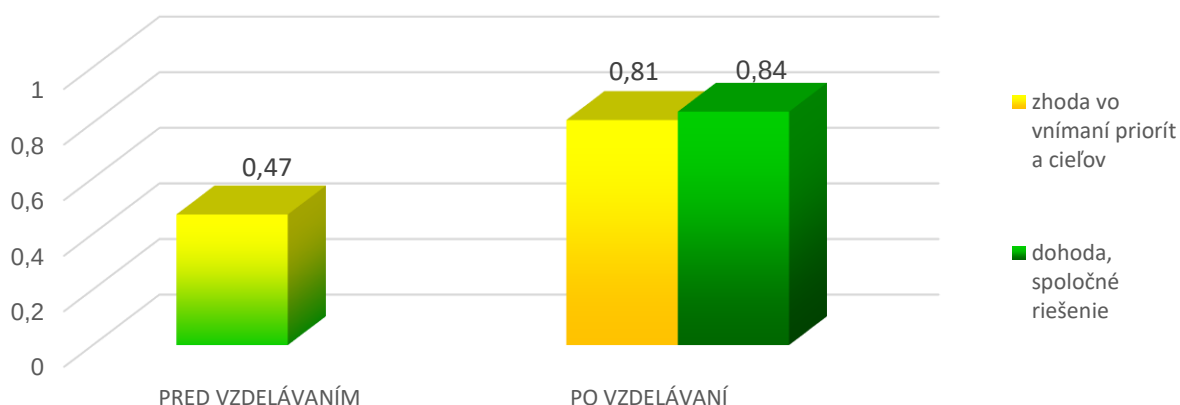
Samostatne

3.1.4 Spolupráca s vedením školy

Pri riešení problémov žiakov nadväzujú účastníci vzdelávania spoluprácu aj s **vedením školy**. V pôvodnej verzii *Dotazníka na hodnotenie efektu vzdelávania* bola preto zaradená jedna otázka týkajúca sa **vnímanej zhody v otázkach priorit a cieľov** medzi účastníkom vzdelávania a vedením školy a zároveň **hľadania spoločného riešenia** v prípade nezhody. V revidovanej verzii dotazníka, použitej pri druhom meraní, bola táto otázka rozdelená na dve otázky – jedna sa týkala vnímanej zhody v otázkach priorit a cieľov a prostredníctvom druhej bolo zisťované, do akej miery sa vie respondent s vedením školy dohodnúť, nájsť spoločné riešenie v otázkach priorit a cieľov. Obe otázky revidovanej verzie dotazníka boli porovnávané s otázkou v pôvodnej verzii dotazníka (graf 14). Samotní účastníci vzdelávania po jeho ukončení reflektovali, že je pre nich jednoduchšie nájsť s vedením zhodu v otázkach priorit a cieľov, prípadne hľadať spoločné riešenia, čo potvrdzujú aj výsledky dotazníkového merania. Uvedené rozdiely medzi prvým a druhým meraním, týkajúcim sa zhody a spoločných riešení s vedením školy, však neboli štatisticky významné (tabuľka 8 v Prílohe).

Graf 14 Zhoda a spoločné riešenie s vedením školy v otázkach priorit a cieľov (štandardizované priemerné hodnoty)

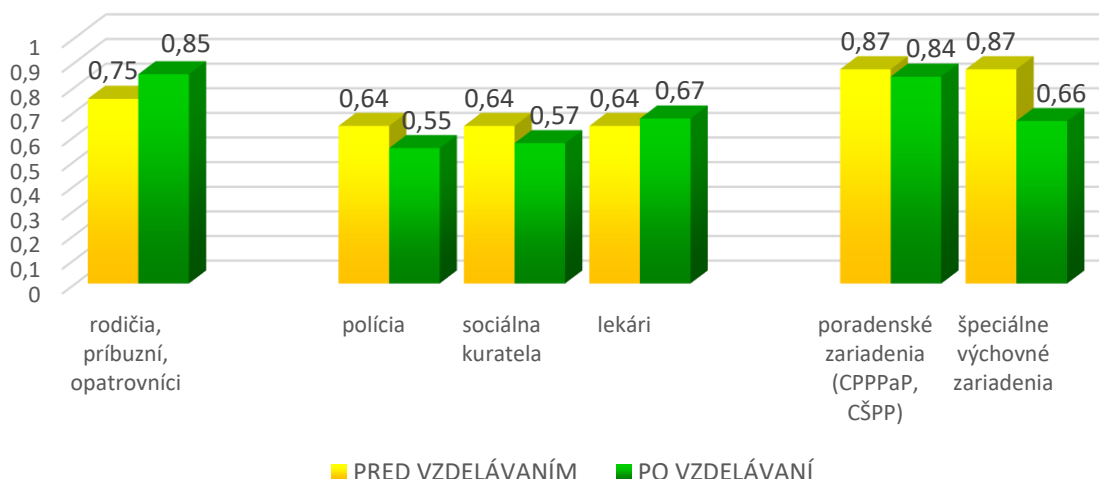
3.2 Oblasť spolupráce s jednotlivcami mimo školy

Okrem spolupráce s kolegami na pracovisku je často potrebné pri riešení problémov žiakov využívať multidisciplinárny prístup a zapájať do riešenia aj jednotlivcov z mimoškolského prostredia. V rámci dotazníkového merania bolo preto zisťované, do akej miery účastníci vzdelávania vnímajú, že sa im pri riešení problémov žiakov darí **nadväzovať spoluprácu** s dôležitými ľuďmi z **rodinného prostredia žiaka** (napr. rodičia, opatrovníci, ďalší príbuzní), ale tiež s **políciou, sociálnou kuratelou**, s odborníkmi z radov **lekárov**, zamestnancov **poradenských zariadení** či **špeciálnych výchovných zariadení** (graf 15). Do pôvodnej verzie dotazníka, použitej pri prvom meraní (pred vzdelávaním), boli pritom zahrnuté tri otázky zisťujúce vnímanú úroveň tejto spolupráce (zlučujúca otázka o spolupráci s políciou, sociálnou kuratelou a lekármi; zlučujúca otázka o spolupráci s poradenskými zariadeniami a špeciálnymi výchovnými zariadeniami). Revidovaná verzia dotazníka, použitá pri druhom meraní (po absolvovaní vzdelávania), už obsahovala šesť otázok zameraných na vnímanú mimoškolskú spoluprácu respondentov (každá otázka bola zameraná zvlášť na spoluprácu s rodinnými príslušníkmi, s políciou, so sociálnou kuratelou, s lekármi, s poradenskými zariadeniami a so špeciálnymi výchovnými zariadeniami), ktoré boli následne porovnávané s pôvodnými tromi otázkami dotazníka.

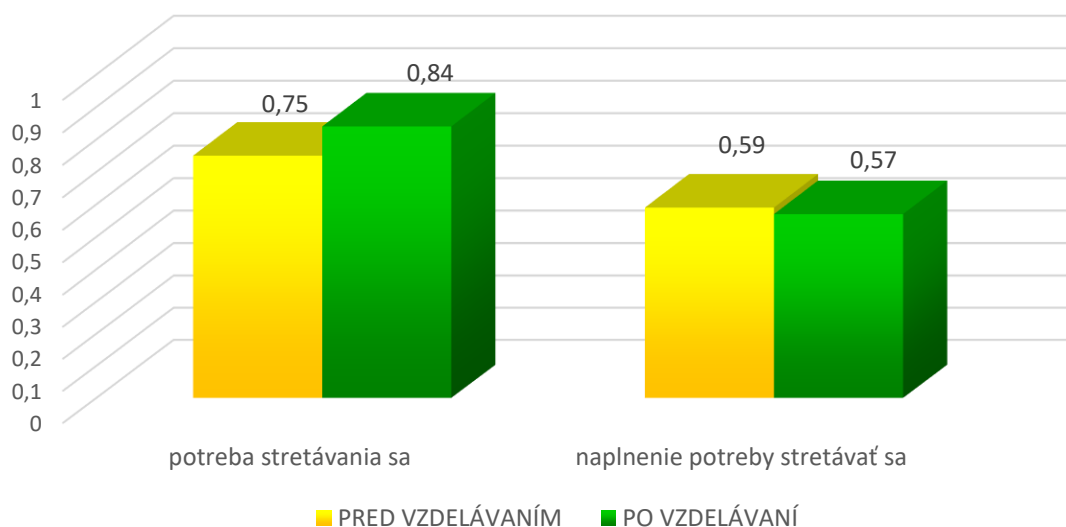
Ukazuje sa, že po absolvovaní vzdelávania sa respondentom darí nadväzovať spoluprácu s **dôležitými ľuďmi z rodinného prostredia** vo vyššej miere, ako to bolo pred začiatkom vzdelávania. Vnímaná miera

spolupráce s **políciou** a **sociálnou kuratelou** pri riešení problémov žiakov z pohľadu respondentov po absolvovaní vzdelávania mierne klesla v porovnaní so spolupracou pred vzdelávaním. Naopak, spolupráca s **lekármi** po ukončení vzdelávania mierne vzrástla v porovnaní s meraním pred vzdelávaním. Spolupráca s **poradenskými zariadeniami** zostala po absolvovaní vzdelávania z pohľadu jeho účastníkov na porovnateľnej a pomerne vysokej úrovni. K vnímanému poklesu v nadväzovaní spolupráce pri riešení problémov žiakov po ukončení vzdelávania došlo z pohľadu respondentov v prípade **špeciálnych výchovných zariadení**. Žiadny z uvedených rozdielov však nebol štatisticky významný (tabuľka 9 v Prílohe).

Graf 15 Zapájanie dôležitých jednotlivcov mimo školy do spolupráce pri riešení problémov (štandardizované priemerné hodnoty)

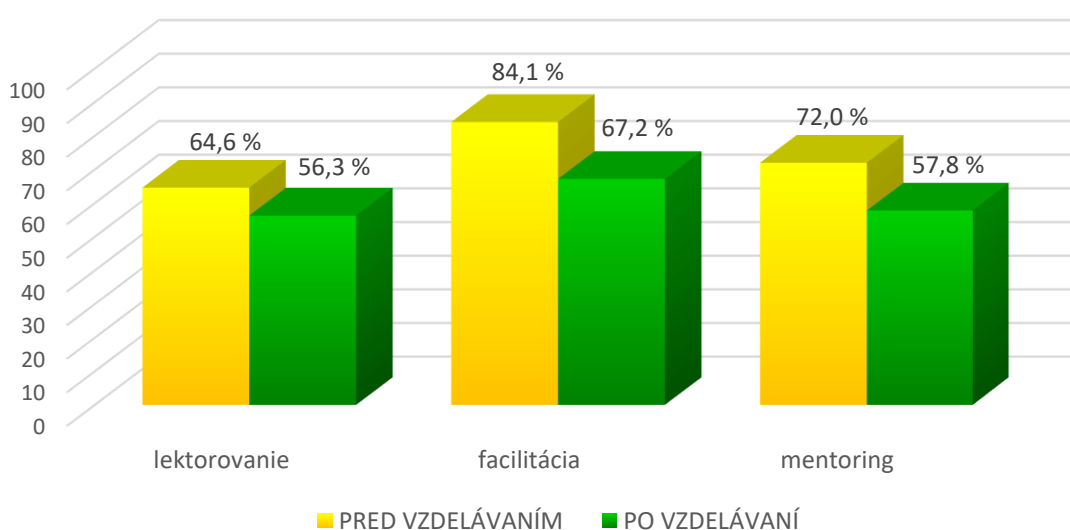

Ďalšie dve otázky dotazníka boli zamerané na získanie informácií o tom, do akej miery majú účastníci vzdelávania potrebu stretávať sa, diskutovať a vymieňať si informácie s odborníkmi z iných škôl a nakoľko je táto ich potreba naplnená (graf 16). Pred začiatkom vzdelávania sa 72,0 % respondentov vyjadrilo, že majú **potrebu stretávať sa, diskutovať a vymieňať si informácie s odborníkmi z iných škôl** (odpovede *skôr súhlasím až úplne súhlasím*). Po ukončení vzdelávania túto potrebu vyjadrilo až 93,8 % respondentov zúčastnených na druhom meraní. Rovnako výsledky (graf 22) potvrdzujú, že respondenti po ukončení vzdelávania vnímali vyššiu potrebu stretávania sa, diskutovania a vymieňania si informácií s odborníkmi z iných škôl, aj keď uvedené rozdiely neboli štatisticky významné. Vnímané **naplnenie potreby stretávania sa s odborníkmi z iných škôl z pohľadu respondentov** bolo po ukončení vzdelávania porovnateľné s tým pred začiatkom vzdelávania. Opäť však nešlo o štatisticky významné rozdiely (tabuľka 10 v Prílohe).

Graf 16 Potreba stretávania sa s odborníkmi z iných škôl a jej naplnenie (štandardizované priemerné hodnoty)

3.3 Oblasť vnímaných zručností, vedomostí a hodnôt

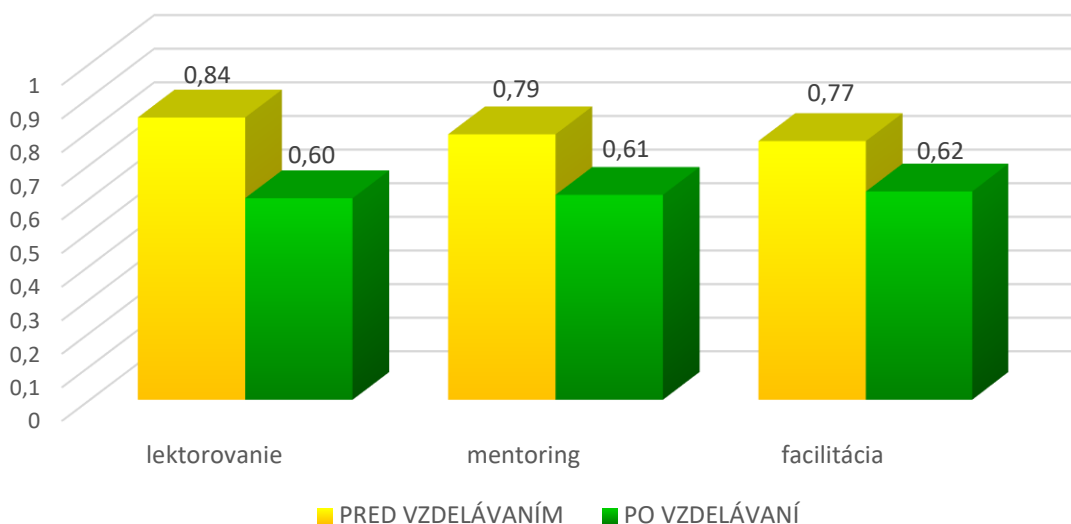
V rámci *Dotazníka na hodnotenie efektu vzdelávania* bola skúmaná aj úroveň zručností jednotlivých účastníkov vzdelávania. Zisťované bolo napríklad, či účastníci vzdelávania vo svojej práci využívajú zručnosti **lektorovania, facilitácie a mentoringu** (graf 17). Uvedené zručnosti využívalo vo svojej práci po vzdelávaní nižšie percento účastníkov vzdelávania, ako to bolo pred začiatkom vzdelávania, čo môže súvisieť s faktom, že do druhého merania sa nezapojili všetci účastníci prvého merania. Zároveň je možné, že účastníci vzdelávania až v jeho priebehu dostatočne porozumeli daným pojmom (čo viacerí respondenti sami priznali po uplynutí šiestich mesiacov od ukončenia vzdelávania) a uvedomili si, že dané činnosti vo svojej práci v skutočnosti nevykonávajú.

Graf 17 Vykonávanie lektorovania, facilitácie a mentoringu v rámci práce (%)

Následne bolo zisťované, ako hodnotia účastníci vzdelávania **úroveň** jednotlivých **zručností (lektorovanie, facilitácia, mentoring)** využívaných pri ich práci (graf 18). Po ukončení vzdelávania hodnotili

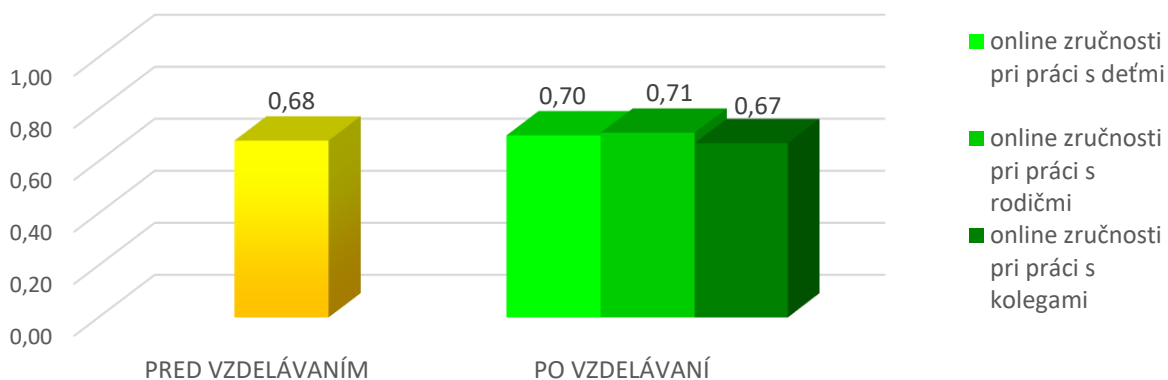
respondenti úroveň svojich zručností viac kriticky a vnímali ju ako nižšiu v porovnaní s tým, ako ju vnímali pred začiatkom vzdelávania. Uvedené platilo pre všetky skúmané oblasti – lektorovanie, mentoring aj facilitácia. Išlo však o štatisticky nevýznamné rozdiely medzi vnímanou úrovňou daných zručností pred vzdelávaním a po vzdelávaní (tabuľka 11 v Prílohe).

Graf 18 Vnímaná úroveň lektorovania, facilitácie a mentoringu (štandardizované priemerné hodnoty)

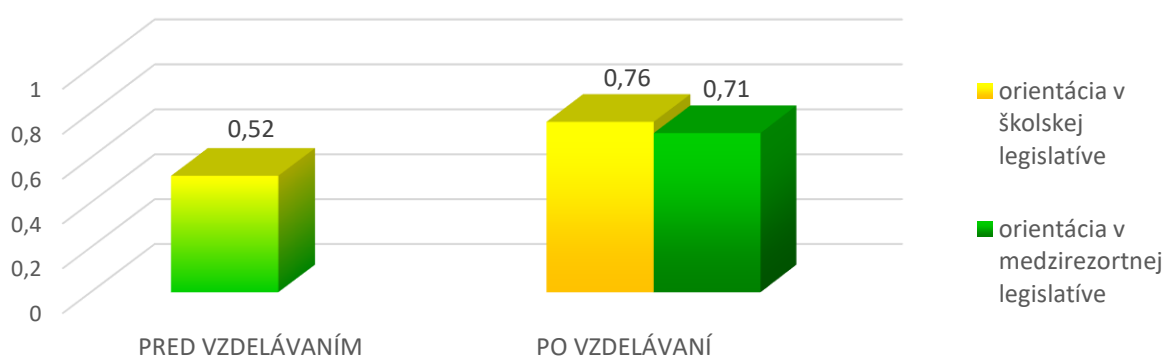
V súvislosti s pretrvávajúcou pandemickou situáciou bol jeden z blokov vzdelávania KŠPT venovaný rozvoju **digitálnych zručností a zručností** využívaných pri práci **v online priestore**. V pôvodnej verzii dotazníka (použitá pred vzdelávaním) bola zahrnutá jedna otázka, ktorá zisťovala úroveň digitálnych zručností v súvislosti s využívaním nástrojov online komunikácie (napr. Zoom, Google Meets a pod.). V revidovanej verzii bola úroveň zručností v oblasti využívania nástrojov online komunikácie zisťovaná zvlášť pri práci s deťmi a žiakmi školy, pri práci s rodičmi a pri práci s kolegami v individuálnej aj skupinovej forme. Výsledky druhého merania z troch samostatných podotázok (práca s deťmi, rodičmi a kolegami) boli porovnávané s výsledkami z jednej otázky prvého merania (graf 19). Po absolvovaní vzdelávania nedošlo k štatisticky významnému nárastu vo vnímanej úrovni online zručností z pohľadu jednotlivých respondentov (tabuľka 12 v Prílohe). Uvedené výsledky môžu súvisieť s tým, že vďaka vzdelávaniu KŠPT si účastníci uvedomili skutočný rozsah svojich zručností, prípadne svoje slabé stránky v oblasti využívania nástrojov online komunikácie, a dokázali tak objektívnejšie a kritickejšie zhodnotiť ich skutočnú úroveň.

Graf 19 Online zručnosti využívané pri práci s deťmi, rodičmi a kolegami (štandardizované priemerné hodnoty)

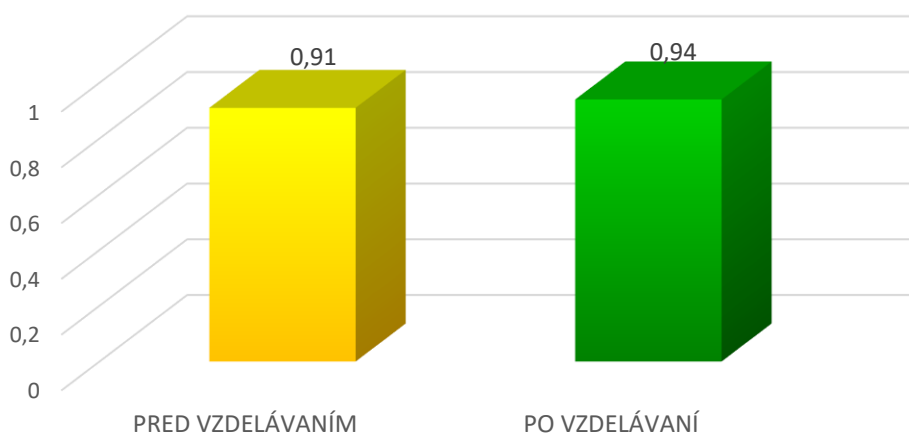
Jeden z blokov vzdelávania KŠPT bol zameraný aj na rozvoj **vedomostí v oblasti legislatívy**. V pôvodnej verzii dotazníka, použitej pri prvom meraní (pred vzdelávaním), bola zahrnutá jedna otázka týkajúca sa vnímanej úrovne orientácie respondenta v aktuálne platnej legislatíve, ktorá súvisí s výkonom jeho práce. Revidovaná verzia dotazníka, použitá pri druhom meraní (po absolvovaní vzdelávania), už obsahovala dve otázky – jedna bola zameraná na orientáciu v aktuálne platnej školskej legislatíve (napr. školský zákon, zákon o PZ a OZ) a druhá bola zameraná na orientáciu v medzirezortnej legislatíve týkajúcej sa výkonu práce respondenta (napr. Zákonník práce, zákon o GDPR, zákon o rodine). Odpovede na obe otázky v druhom meraní boli porovnávané s odpoveďami na zlučujúcu otázku v prvom meraní. Na základe výsledkov (graf 20) možno konštatovať, že respondenti po absolvovaní vzdelávania KŠPT vnímali, že sa lepšie orientujú v rezortnej (školskej) i medzirezortnej legislatíve, v porovnaní s tým, ako to vnímali pred začiatkom vzdelávania, aj keď tieto rozdiely neboli štatisticky významné (tabuľka 13 v Prílohe).

Graf 20 Orientácia v aktuálne platnej legislatíve (štandardizované priemerné hodnoty)

Dôležitou témou vzdelávania KŠPT bol aj rozvoj **inkluzívnej kultúry školy**. Jedna otázka oboch použitých verzií dotazníka (pôvodnej aj revidovanej) bola preto zameraná na zisťovanie toho, do akej miery jednotliví účastníci vzdelávania vnímajú presadzovanie hodnôt inklúzie na škole ako dôležité (graf 21). Respondenti sa celkovo vyjadrovali už pred začiatkom samotného vzdelávania, že vnímajú presadzovanie hodnôt inklúzie v škole ako dôležité (odpovede *skôr súhlasím* až *úplne súhlasím* označilo 80 respondentov, teda 97,6 %). Po ukončení vzdelávania KŠPT považovali presadzovanie hodnôt inklúzie v škole za dôležité všetci respondenti (označili odpovede *skôr súhlasím* až *úplne súhlasím*). Celkovo sa ukazuje, že respondenti po vzdelávaní vnímali presadzovanie hodnôt inklúzie na škole ako dôležitejšie v porovnaní s tým, ako to hodnotili pred vzdelávaním, aj keď nešlo o štatisticky významné rozdiely (tabuľka 14 v Prílohe).

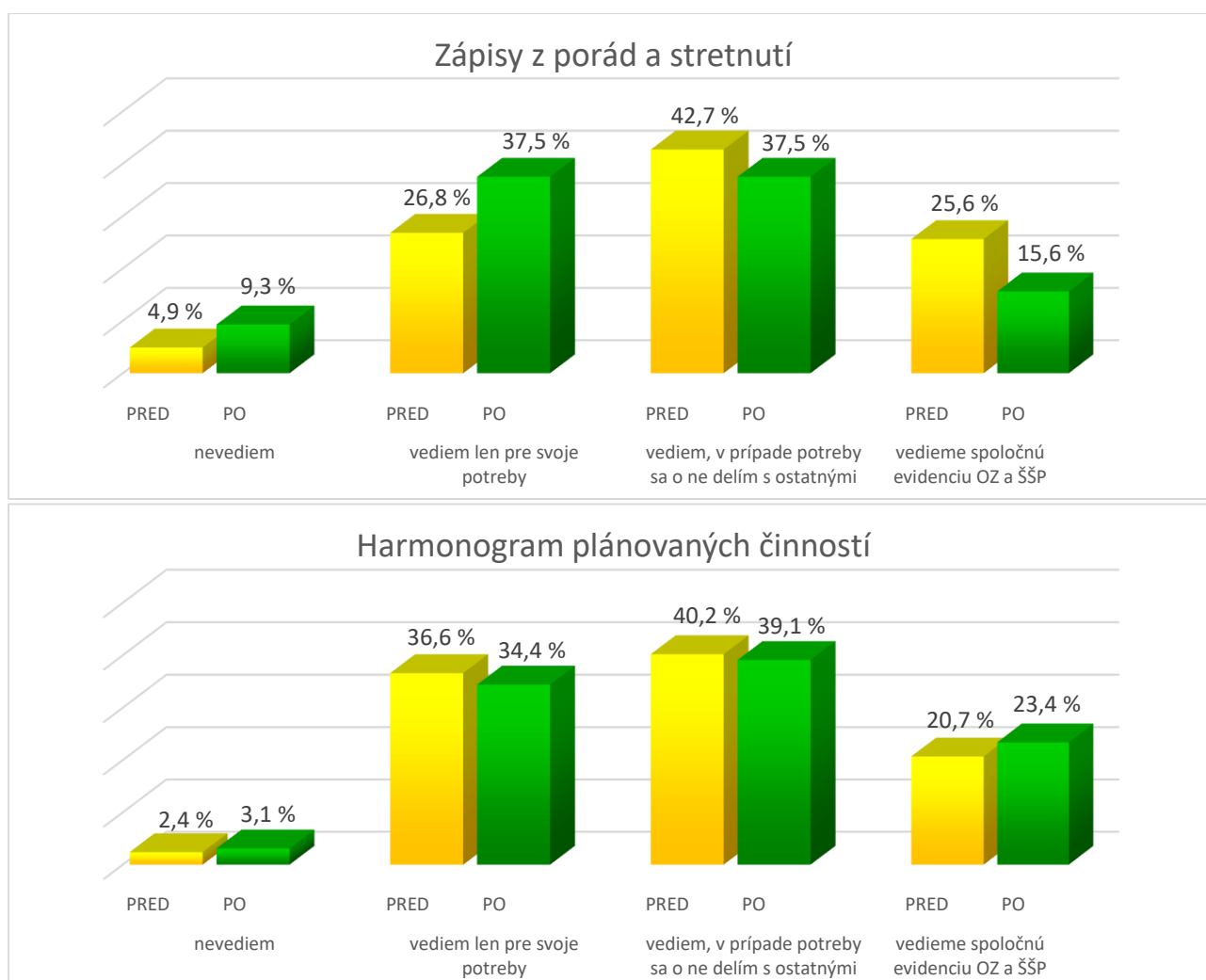
Graf 21 Presadzovanie hodnôt inklúzie na škole (štandardizované priemerné hodnoty)

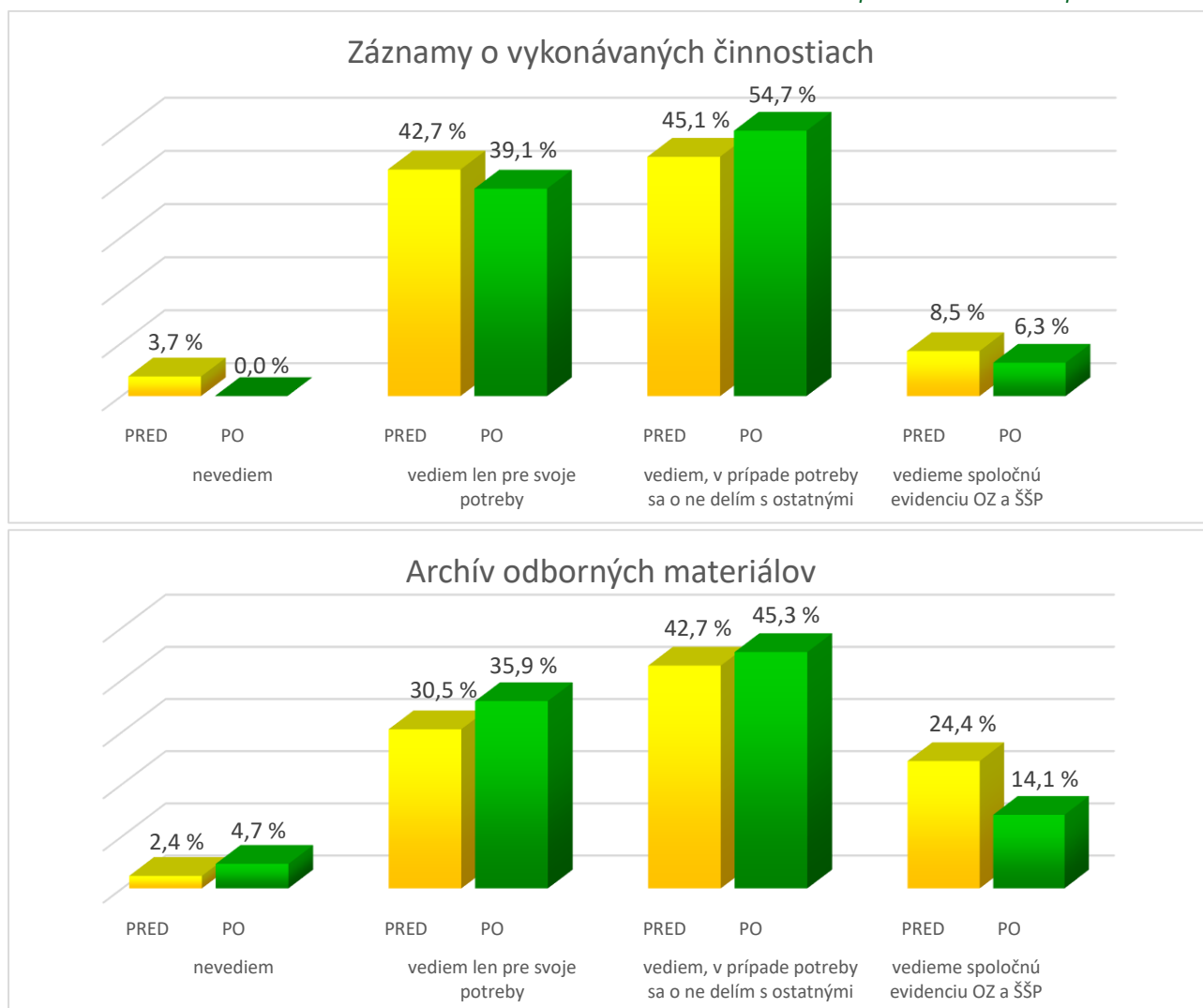

3.4 Oblasť pracovných podmienok a administratívy

Inovačné vzdelávanie KŠPT bolo zamerané aj na administratívu súvisiacu s fungovaním ŠPT, ako je napr. **vedenie dokumentácie ŠPT** či **archivácia odborných materiálov**. Výsledky týkajúce sa toho, či si účastníci vzdelávania vedú dokumentáciu ŠPT a či sa o ňu **delia** so svojimi kolegami **v ŠPT**, sú prezentované v grafe 22. *Zápisy z porád a stretnutí* si respondenti po ukončení vzdelávania, v porovnaní s tým, ako to robili pred začiatkom vzdelávania, vedú častejšie len pre svoje potreby, prípadne si ich nevedú vôbec. Menej často sa o ne v prípade potreby delia s ostatnými členmi ŠPT, prípadne si ju vedú spoločne s členmi ŠPT. *Harmonogram plánovaných činností* si respondenti po ukončení vzdelávania, v porovnaní s tým, ako to robili pred začiatkom vzdelávania, vedú menej často len pre svoje potreby, prípadne sa oň delia s ostatnými členmi ŠPT. Častejšie si takýto harmonogram vedú členovia ŠPT spoločne. Po ukončení vzdelávania si zároveň všetci jeho absolventi vedú *záznamy o vykonávaných činnostiach*. Najčastejšie si takéto záznamy vedú samostatne, ale v prípade potreby sa o ne delia s OZ a školskými špeciálnymi psychológmi ako členmi ŠPT. *Archív odborných materiálov* si aj po absolvovaní vzdelávania KŠPT vedú jeho účastníci menej často, ako to bolo pred vzdelávaním. Naopak, častejšie si takýto archív vedú samostatne, prípadne je spoločný s ostatnými členmi ŠPT.

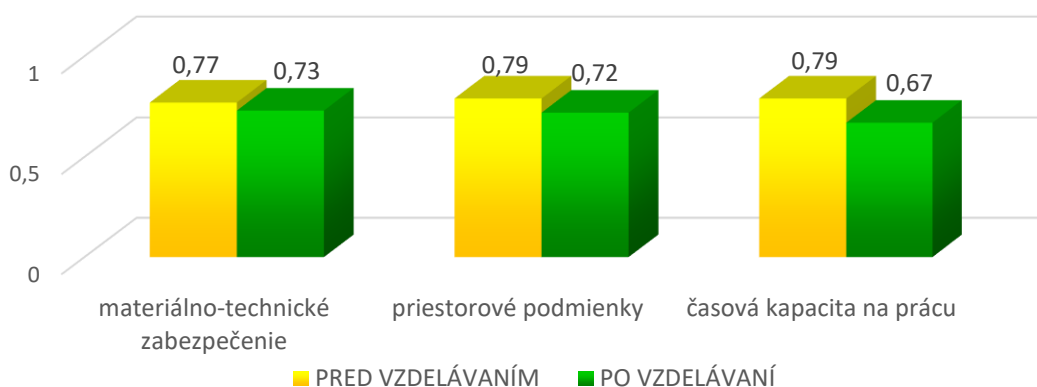
Graf 22 Vedenie dokumentácie – spoločné v ŠPT (%)

V rámci dotazníkového merania bola pozornosť zameraná aj na získanie informácií o **pracovných podmienkach** jednotlivých účastníkov vzdelávania (graf 23). Respondenti po ukončení vzdelávania v porovnaní s tým, ako to vnímali pred začiatkom vzdelávania, hodnotili *materiálno-technické zabezpečenie* (napr. počítače, mobily a pod.), *priestorové podmienky* aj *časové kapacity na prácu* ako menej dostačujúce. Uvedené rozdiely však neboli štatisticky významné (tabuľka 15 v Prílohe).

Graf 23 Pracovné podmienky účastníkov vzdelávania (štandardizované priemerné hodnoty)

3.5 Hodnotenie vzdelávania po šiestich mesiacoch

Účastníci prvého kola vzdelávania KŠPT boli oslovení aj po uplynutí šiestich mesiacov od ukončenia vzdelávania s cieľom zistiť, či aj s väčším časovým odstupom vnímajú vzdelávanie ako prínosné a či využívajú niektoré z nadobudnutých vedomostí a zručností vo svojej práci. Oslovení boli všetci účastníci prvého kola vzdelávania KŠPT (N = 82). Do prieskumu sa zapojilo sedemdesiatpäť respondentov (91,5 % zo všetkých účastníkov prvého kola vzdelávania).

3.5.1 Hodnotenie prínosu vzdelávania po šiestich mesiacoch

Na prvú otázku (V akých témach/oblastiach bolo pre vás vzdelávanie KŠPT prínosné?) odpovedalo sedemdesiattri respondentov, pričom každý mohol uviesť viacero odpovedí (graf 24). Spolu bolo evidovaných 165 odpovedí účastníkov vzdelávania. Z výpovedí respondentov vyplýva, že všetci aj s odstupom času vnímajú vzdelávanie ako prínosné. Najväčší prínos vzdelávania KŠPT vnímali jeho účastníci v oblasti spolupráce (64 odpovedí, teda 38,8 % všetkých odpovedí respondentov), nasledovala oblasť zručností (56 odpovedí, teda 33,9 %) a oblasť vedomostí a hodnôt (41 odpovedí, teda 24,8 %). Najmenej často vnímali respondenti prínos vzdelávania v oblasti administratívy (2 odpovede, teda 1,2 %) a v iných oblastiach, nezarađených do predchádzajúcich (supervízia – 2 odpovede, teda 1,2 %).

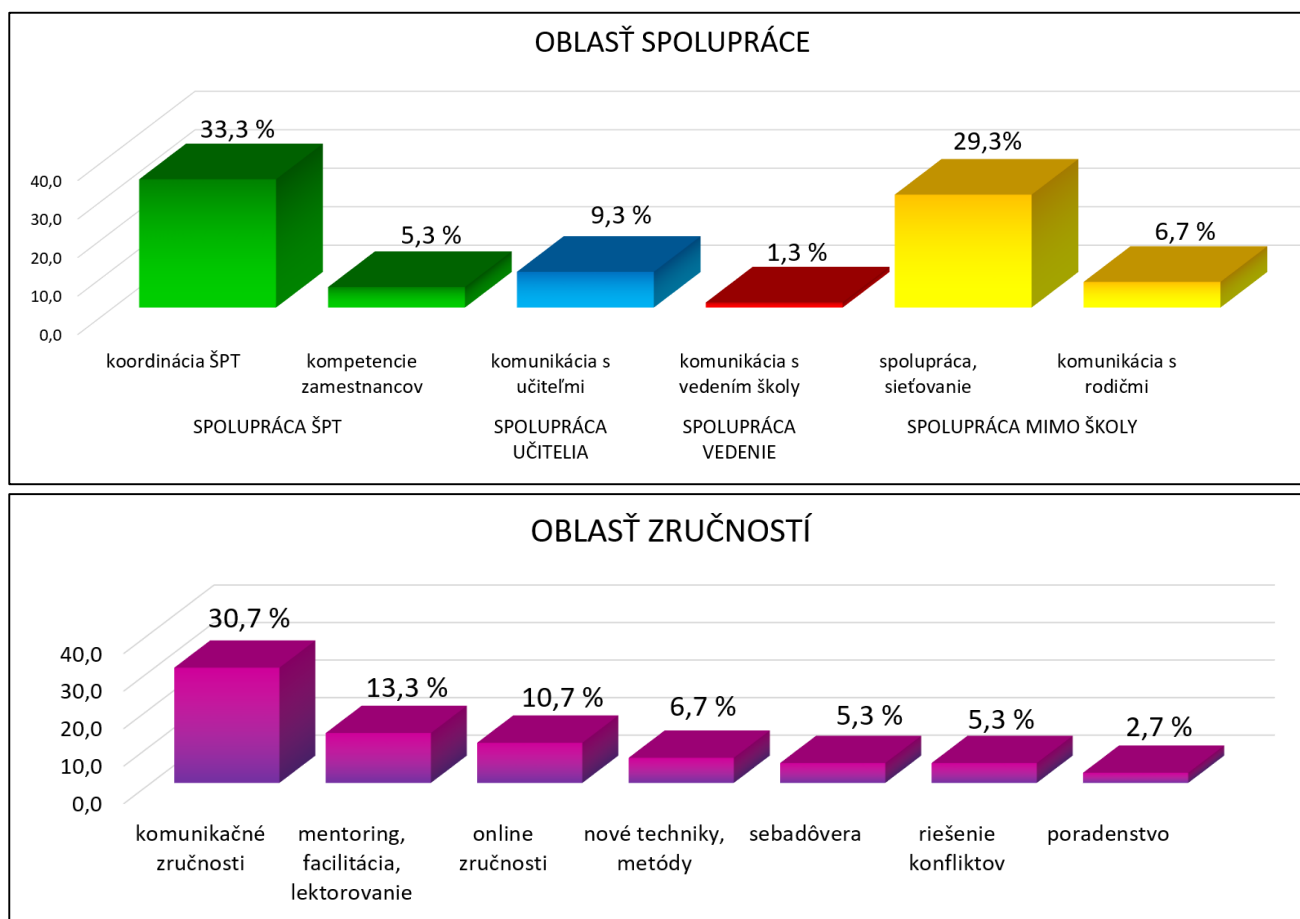
V oblasti **spolupráce s ostatnými členmi ŠPT** sa dvadsaťpäť respondentov (33,3 %) vyjadrilo, že vďaka vzdelávaniu KŠPT dokážu lepšie *koordinovať a spolupracovať v rámci ŠPT* (ID3: „...vedenie tímu“; ID7: „...vzájomná spolupráca vo vnútri tímu...“; ID11: „...koordinácia ŠPT“) a lepšie poznajú náplň práce jednotlivých členov tímu (uviedli 4 respondenti, teda 5,3 %; napr. ID7: „...v lepšom spoznaní kompetencií jednotlivých členov inkluzívneho tímu.“). Okrem toho sa respondenti vyjadrovali, že sa zlepšila aj ich **spolupráca s učiteľmi** (uviedli 7 respondenti, teda 9,3 %), dokážu s nimi efektívnejšie *komunikovať* (ID61: „Páčilo sa mi dozvedieť sa viac o nenásilnej komunikácii a ako komunikovať s pedagógmi...“). Jeden účastník vzdelávania (1,3 %) uviedol, že sa zlepšila aj jeho *komunikácia s vedením školy* (ID29: „Zvýšená komunikácia s vedením školy.“). Pomerne veľký prínos vzdelávania bol účastníkmi vnímaný aj v oblasti **spolupráce mimo školy**, konkrétne sa dvadsaťdva respondentov (29,3 %) vyjadrilo, že sa im podarilo nadviazať viac kontaktov, *sieťovať sa* s odborníkmi mimo prostredia ich školy (ID32: „Sieťovanie sa s inými školami a zamestnancami...“; ID33: „Sieťovanie, vzájomné ‚zdieľanie‘ skúseností...“; ID34: „Koordinácia, spolupráca, nové kontakty.“). Ďalší piati respondenti (6,7 %) sa vyjadrili, že sa vďaka vzdelávaniu KŠPT zlepšila aj ich spolupráca a *komunikácia s rodičmi detí a žiakov* (ID75: „...spolupráca s rodičmi“).

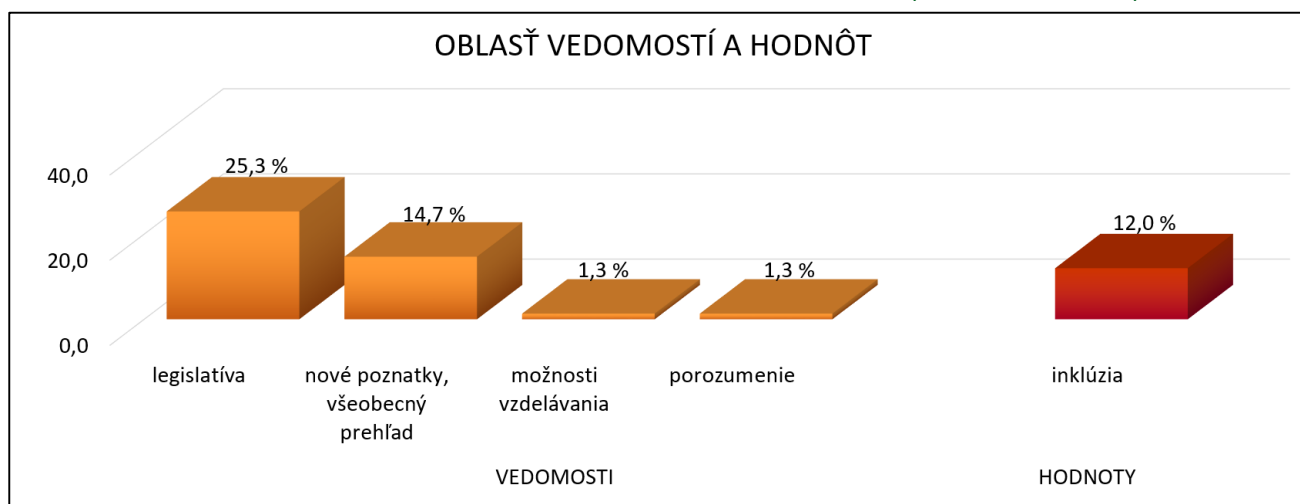
V súvislosti s prínosom vzdelávania KŠPT v oblasti získania nových **zručností** boli najviac oceňované novonadobudnuté *komunikačné zručnosti* (uviedlo 23 respondentov, teda 30,7 %; napr. ID50: „Nenásilná komunikácia...“). Nasledovali zručnosti v oblasti *mentoringu, facilitácie a lektorovania* (uviedlo 10 respondentov, teda 13,3 %; napr. ID72: „Facilitácia a mentoring zamestnancov...“; ID23: „V oblasti... lektoringu, facilitácie.“) a *zručnosti pri využívaní nástrojov online komunikácie* (uviedli 8 respondenti, teda 10,7 %; napr. ID5: „...online možnosti práce.“; ID61: „Orientácia v online priestore...“). Menej často sa respondenti vyjadrovali, že vnímajú ako prínosné osvojenie *nových techník, metód pri práci s deťmi* (uviedli 5 respondenti, teda 6,7 %; napr. ID33: „Využívanie nových techník a metód.“) a zručností v oblasti *riešenia konfliktov* na pracovisku (4 respondenti, teda 5,3 %; napr. ID15: „...riešenie konfliktných situácií.“). Štyria účastníci vzdelávania (5,3 %) uviedli, že sa vďaka vzdelávaniu KŠPT zvýšila ich *sebadôvera*, dôvera vo vlastné kompetencie (ID2: „...väčšia istota v tom, čo robím.“). Dvaja respondenti (2,7 %) uviedli, že prínos vzdelávania KŠPT vnímajú vo zvýšení svojich kompetencií v oblasti *poradenstva*, pričom bližšie túto odpoveď nešpecifikovali (ID12: „...poradenstvo“).

Účastníci vzdelávania KŠPT vnímali ako prínosné aj získanie nových **vedomostí**, prípadne uvedenie si **hodnoty inklúzie**. Najčastejšie (uviedlo 19 respondentov, teda 25,3 %) vo svojich odpovediach popisovali väčší prehľad v oblasti *legislatívy* (ID5: „...legislatívne vedomosti...“) a celkové získanie *väčšieho prehľadu, nových poznatkov vo všeobecnosti, resp. novej perspektívy* (ID4: „Všeobecný prehľad a nadhľad.“; ID26: „Vo všetkých témach.“). Jeden respondent (1,3 %) uviedol, že vníma ako prínosné získanie vedomostí o *možnostiach vzdelávania* (ID25: „Možnosti ďalšieho vzdelávania.“) a ďalší respondent (1,3 %) uviedol, že vďaka vzdelávaniu KŠPT lepšie *porozumel niektorým pojmom* (ID44: „Lepšie pochopenie niektorých pojmov.“). Zároveň sa deväť respondentov (12,0 %) vyjadrilo, že prínos vnímajú v téme *inklúzie* (ID31: „V téme inklúzie...“; ID67: „Rozvoj inkluzívnej kultúry.“).

Vzdelávanie KŠPT bolo zamerané aj na oblasť **administratívy a pracovných podmienok**. Spomedzi všetkých respondentov sa len dvaja (2,7 %) vyjadrili, že prínos vzdelávania vnímajú v súvislosti s *administratívou* (ID33: „...lepšie orientovanie sa v dokumentácii.“). Žiadna z odpovedí sa netýkala oblasti *pracovných podmienok*. Okrem uvedených kategórií odpovedí sa vyskytli ešte dve vyjadrenia respondentov, ktoré neboli zaradené do žiadnej z predchádzajúcich oblastí (kategória *iné*) a obe sa týkali *supervízie*, pričom neboli bližšie špecifikované (ID72: „...supervízia...“).

Graf 24 Prínos novonadobudnutých poznatkov, vedomostí a zručností

3.5.2 Využívanie získaných vedomostí a zručností v praxi

Druhá otvorená otázka prieskumu, uskutočneného s časovým odstupom šesť mesiacov po ukončení vzdelávania, sa týkala toho, ktoré z novonadobudnutých poznatkov, vedomostí a zručností aplikujú účastníci vzdelávania do svojej práce (graf 25). Ukázalo sa, že spomedzi všetkých odpovedajúcich respondentov (N = 75) sa len štyria respondenti (5,3 %) vyjadrili, že tieto vedomosti a zručnosti pri svojej práci nevyužívajú, pričom dve respondentky doplnili, že ich nevyužívajú, lebo aktuálne sú na materskej dovolenke, a jedna z nich doplnila, že v budúcnosti ich využívať chce (ID50: „Nástup na materskú dovolenku. Ale v budúcnosti budem určite čerpať vedomosti z tohto vzdelávania.“). Jeden respondent sa vyjadril, že nemá priestor na aplikáciu novonadobudnutých vedomostí a zručností (ID19: „Niet priestor.“) a jeden uviedol, že nemá dostatok príležitostí (ID15: „Nedostatok klientov, príležitostí.“).

Respondenti mohli uviesť viacero oblastí, v ktorých vedomosti, poznatky či zručnosti aplikujú. Spolu bolo evidovaných 148 odpovedí účastníkov vzdelávania. Z výpovedí vyplýva, že respondenti najčastejšie aplikujú do svojej praxe tie témy, ktoré považovali za najprínosnejšie. Najčastejšie sa respondenti vyjadrovali, že vo svojej praxi aplikujú vedomosti a zručnosti týkajúce sa zlepšenia spolupráce v rámci školy i mimo nej (uvedené v 80 odpovediach, teda 54,1 % všetkých odpovedí). Druhou najčastejšie sa vyskytujúcou oblasťou bola oblasť zručností, pričom aplikácia novonadobudnutých komunikačných či online zručností, zručností pri riešení konfliktov či zručností v oblasti facilitácie, mentoringu a lektorovania bola uvedená štyridsaťštyrikrát (29,7 % všetkých odpovedí). Medzi menej často aplikované oblasti patrila oblasť vedomostí a hodnôt (uvedené v 21 odpovediach, teda 14,2 % všetkých odpovedí) a oblasť administratívy (uviedol 1 respondent, teda 0,7 % všetkých odpovedí). Dvaja respondenti (1,4 % všetkých odpovedí) uviedli, že novonadobudnuté vedomosti a zručnosti aplikujú v oblasti metodologickej činnosti – metodologickej podpory a metodického usmerňovania.

V oblasti **spolupráce** bolo zaznamenaných viac odpovedí respondentov týkajúcich sa spolupráce s jednotlivcami v rámci školy (49 odpovedí týkajúcich sa spolupráce s kolegami a 15 odpovedí týkajúcich sa práce so žiakmi) v porovnaní s tým, koľko odpovedí sa týkalo spolupráce s jednotlivcami mimo školského prostredia (16 odpovedí). Celkovo účastníci vzdelávania v rámci kategórie odpovedí zahrnutých do oblasti **spolupráce v rámci školy** najčastejšie popisovali aplikáciu novonadobudnutých vedomostí a zručností pri zlepšení spolupráce a koordinácie *členov ŠPT* (22 odpovedí, teda 29,3 %). Zároveň respondenti popisovali aplikáciu nadobudnutých vedomostí a zručností pri spolupráci s *učiteľmi a pedagogickými asistentmi školy* (11 odpovedí, teda 14,7 %), ale tiež pri spolupráci s *kolegami v škole* vo všeobecnosti (12 odpovedí,

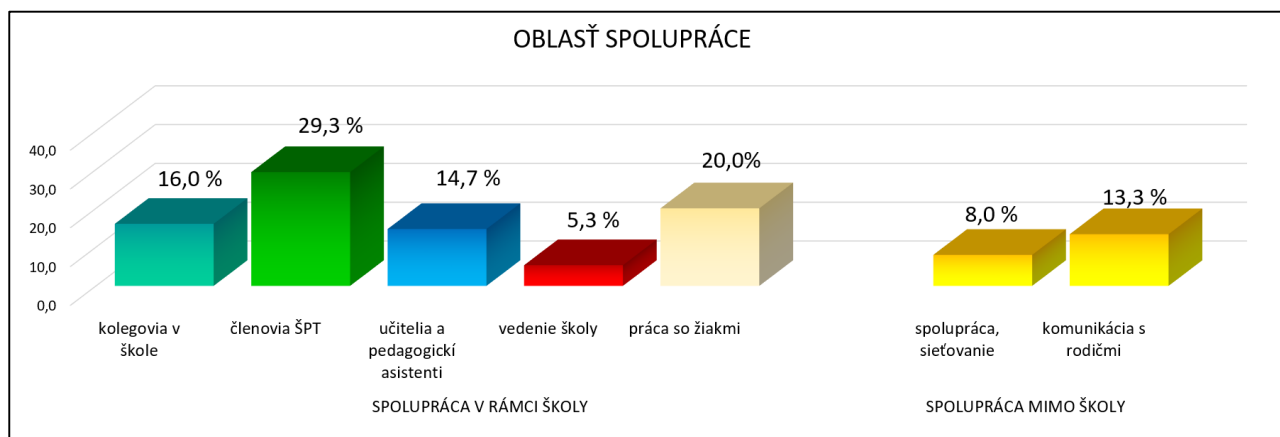
teda 16,0 %). Štyria respondenti (5,3 % odpovedí) sa vyjadrili, že nadobudnuté vedomosti a zručnosti uplatňujú v rámci spolupráce s *vedením školy*. V odpovediach respondentov sa pomerne často vyskytovala aj aplikácia nových vedomostí a zručností do *práce so žiakmi* (uviedlo 15 respondentov, teda 20,0 % odpovedí). V rámci **spolupráce mimo prostredia školy** boli vedomosti, poznatky a zručnosti respondentmi častejšie aplikované pri *komunikácii s rodičmi* (uviedlo 10 respondentov, teda 13,3 % odpovedí), ale vyskytli sa aj odpovede súvisiace s aplikáciou pri *spolupráci či sieťovaní* s inými odborníkmi (uviedlo 6 respondentov, teda 8,0 % odpovedí).

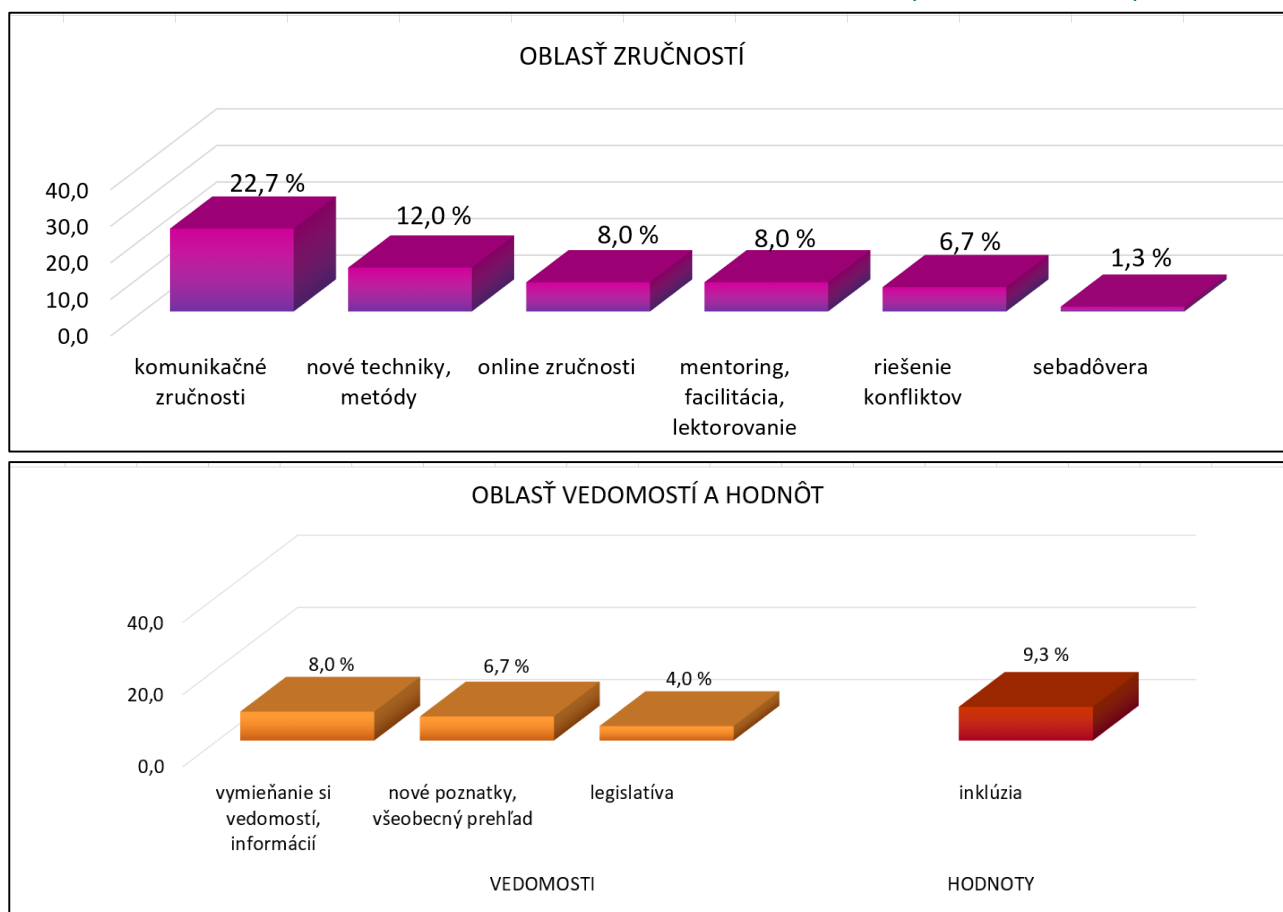
Druhou najčastejšie aplikovanou oblasťou bola **oblasť zručností**. Respondenti uvádzali najmä aplikáciu *komunikačných zručností* (uviedlo 17 respondentov, teda 22,7 % odpovedí). Zároveň sa vyjadrovali, že vo svojej praxi uplatňujú *nové techniky a metódy* (uviedlo 9 respondentov, teda 12,0 % odpovedí), *online zručnosti* (uviedlo 6 respondentov, teda 8,0 % odpovedí) a *zručnosti v oblasti lektorovania, mentoringu a facilitácie* (uviedlo 6 respondentov, teda 8,0 % odpovedí). Medzi menej často uvádzané aplikované zručnosti patrili zručnosti v oblasti *riešenia konfliktov* (uviedlo 5 respondentov, teda 6,7 % odpovedí). Jeden respondent (1,3 % odpovedí) vo svojej odpovedi popisoval zvýšenie *sebadôvery*.

Menej často sa respondenti vyjadrovali, že vo svojej praxi využívajú **vedomosti a hodnoty** nadobudnuté počas vzdelávania KŠPT. Šiesti účastníci (8,0 % odpovedí) uviedli, že novonadobudnuté *vedomosti a informácie posúvajú ďalej*. V piatich odpovediach (6,7 % odpovedí) sa účastníci vzdelávania vyjadrili, že aplikujú *nové poznatky vo všeobecnosti*, resp. vedomosti zo všetkých oblastí vzdelávania. Traja respondenti (4,0 % odpovedí) aplikujú vo svojej praxi vedomosti z oblasti *legislatívy*. V siedmich odpovediach (9,3 % odpovedí) bola zaznamenaná aplikácia súvisiaca s *inklúziou*.

Ako už bolo uvedené, súčasťou vzdelávania KŠPT bolo aj zvyšovanie zručností v oblasti vedenia **administratívy**. Len jeden respondent (0,7 % odpovedí) uviedol, že aplikuje získané vedomosti a zručnosti v oblasti administratívy. Ďalší dvaja respondenti (1,4 % odpovedí) sa vyjadrili, že ich aplikujú v poskytovaní *metodickej činnosti*, ktorá nebola zaradená do žiadnej z predošlých kategórií (kategória **iné**). Príklady odpovedí zaradených do jednotlivých kategórií a oblastí sú uvedené v tabuľke 16.

Graf 25 Aplikácia novonadobudnutých poznatkov, vedomostí a zručností do praxe

Tabuľka 16 Príklady výrokov respondentov na otvorenú otázku č. 2

APLIKÁCIA NOVONADOBUDNUTÝCH VEDOMOSTÍ A ZRUČNOSTÍ DO PRAXE		
OBLASŤ	KATEGÓRIA ODPOVEDE	PRÍKLAD ODPOVEDE
SPOLUPRÁCA V RÁMCI ŠKOLY	kolegovia v škole	ID6: „Viac kooperujeme v rámci spojenej školy.“ ID14: „Zistila som, aké dôležité je pravidelné sa stretávanie a komunikácia s kolegyňami.“
	členovia ŠPT	ID35: „Pri organizácii a realizácii starostlivosti v rámci spolupráce ŠPT.“ ID54: „Skonkretizovali sme činnosť jednotlivých členov ŠPT.“ ID65: „Pravidelné stretávanie sa tímu...“
	učitelia a pedagogickí asistenti	ID47: „Najviac využívam aktivity na podporu, rozvoj a udržiavanie spolupráce medzi pedagógmi...“ ID63: „Teoretické vedomosti využívam pri komunikácii s pedagogickými zamestnancami..., spolupráci s asistentkami.“
	vedenie školy	ID47: „Najviac využívam aktivity na podporu, rozvoj a udržiavanie spolupráce... s vedením školy...“ ID72: „Intenzívna podpora... vedenia školy k inkluzívnemu mysleniu a kultúre v škole....“
	práca so žiakmi	ID45: „Silné a slabé stránky žiaka, záujmy...“ ID61: „Snažím sa využívať nadobudnuté poznatky nenásilnej komunikácie v interakcii najmä so žiakmi...“

Tabuľka 16 Príklady výrokov respondentov na otvorenú otázku č. 2 – pokračovanie

APLIKÁCIA NOVONADOBUĎNUTÝCH VEDOMOSTÍ A ZRUČNOSTÍ DO PRAXE		
OBLASŤ	KATEGÓRIA ODPOVEDE	PRÍKLAD ODPOVEDE
SPOLUPRÁCA MIMO ŠKOLY	spolupráca, sieťovanie	ID24: „Komunikujem s podpornými tímami v okolí...“ ID1: „Opieram sa o skúsenosti... od kolegov z iných pracovísk.“
	komunikácia s rodičmi	ID9: „Najmä pri komunikácii s rodičmi...“
ZRUČNOSTI	komunikačné zručnosti	ID28: „Komunikačné zručnosti.“ ID32: „Využívanie nenásilnej komunikácie...“
	nové techniky, metódy	ID11: „Online sociometria pri práci so žiakmi na 2. stupni. Pomocou týchto nástrojov riešime a analyzujeme klímu v triedach.“ ID24: „Praktiky a techniky, ktoré s nami ,zdieľali‘ lektori aj účastníci, sme upravili na prostredie MŠ a pravidelne ich využívame.“
	online zručnosti	ID3: „Využívam online nástroje práce...“ ID22: „Práca v online priestore...“
	mentoring, facilitácia, lektorovanie	ID17: „Mentoring.“ ID20: „...facilitácia stretnutí...“ ID52: „Poskytujem mentoring kolegyni, ktorá ma zastupuje, kým som na materskej...“
	riešenie konfliktov	ID27: „...spôsob vedenia konfliktnej situácie nenásilnou formou.“
	sebadôvera	ID41: „Zvýšenie sebadôvery, utvrdenie v správnosti používaných praktík.“
VEDOMOSTI	vymieňanie si vedomostí, informácií	ID4: „Posúvať info ďalej.“ ID18: „...organizácia vzdelávacích stretnutí s kolegami...“
	nové poznatky, všeobecný prehľad	ID29: „Z každého niečo.“ ID39: „Čerpám z informácií nadobudnutých na vzdelávaní.“
	legislatíva	ID24: „Vďaka zvýšenému právnomu povedomiu máme lepší prehľad v kompetenciách a možnostiach, ktoré máme.“
HODNOTY	inklúzia	ID43: „Keďže som nastúpila do inej ZŠ ako špeciálny pedagóg, využívam všetky poznatky na zavádzanie integrácie a inklúzie do školskej praxe. Zatiaľ úspešne.“
ADMINISTRATÍVA	administratíva	ID18: „Zjednodušenie administratívy.“
INÉ	metodická činnosť	ID31: „Pri metodickom vedení a usmerňovaní.“ ID72: „...metodická podpora a koordinácia asistentov učiteľa...“

4 ZHRNUTIE VÝSLEDKOV

Cieľom akreditovaného inovačného vzdelávania *Koordinácia školských podporných tímov* je poskytovanie vedomostí a zručností potrebných na budovanie a koordinovanie ŠPT (napr. zručnosti potrebné na sieťovanie a multidisciplinárnu spoluprácu, rozvíjanie inkluzívnej kultúry na školách, legislatíva a administratíva, týkajúce sa ŠPT, rozvíjanie mäkkých zručností). Zámerom dotazníkových meraní bolo získať informácie o úrovni vybraných oblastí pred vzdelávaním i po ňom a vzájomne ich porovnávať s cieľom zhodnotenia prínosu vzdelávania pre jeho absolventov v uvedených oblastiach. Zároveň bol prieskum zameraný na hodnotenie prínosu vzdelávania z pohľadu jeho účastníkov a zistenie, ktoré z tém vzdelávania sa im darí aplikovať do svojej praxe.

Z výsledkov dotazníkových meraní vyplýva, že väčšina účastníkov vzdelávania KŠPT má na svojej škole ŠPT, primárne tvorený OZ školy a školským špeciálnym pedagógom. Spoluprácu v tomto tíme hodnotili respondenti prevažne pozitívne. Vďaka absolvovaniu vzdelávania si niektorí účastníci začali uvedomovať, že nemajú dostatočný prehľad o náplni práce svojich kolegov, a začali sa s nimi častejšie stretávať na neformálnych stretnutiach (bez pozvánky a prezenčnej listiny). Spoločný priestor pritom venovali najmä hľadaniu a plánovaniu riešenia aktuálnych problémových situácií a následnej spoločnej realizácii pripraveného riešenia. Po absolvovaní vzdelávania zároveň začali venovať viac času systematickému riešeniu prípadových štúdií, bálintovským skupinám a poskytovaniu podporných či metodických aktivít pre rodičov aj pre učiteľov.

Respondenti hodnotili celkovo veľmi pozitívne svoje vzťahy s OZ a PZ školy už pred vzdelávaním. Po absolvovaní vzdelávania ešte častejšie vypovedali o vzájomnej spolupráci, porozumení, úcte a profesionálnosti a, naopak, o znížení napätia, konfliktov či nedorozumení na pracovisku. Zároveň sa vnímali kompetentnejšie pri riešení prípadných konfliktov s kolegami. Prínos vzdelávania KŠPT vnímali respondenti aj v zlepšení vzťahov s vedením školy, vo zvýšení zhody v otázkach priorít a cieľov a tiež v zlepšení schopnosti nájsť spoločné riešenie v prípade nezhody. Zároveň si vďaka absolvovaniu vzdelávania viacerí účastníci uvedomili, že množstvo preventívnych aktivít na ich škole nie je dostačujúce, a podarilo sa im zvýšiť počet týchto aktivít realizovaných samostatne alebo v spolupráci s OZ a PZ školy aspoň v niektorých triedach, resp. vo väčšine tried. Naopak, po absolvovaní vzdelávania klesol počet účastníkov, ktorí preventívne aktivity na škole nerealizovali vôbec.

Zlepšenie spolupráce pri riešení problémov žiakov bolo po absolvovaní vzdelávania zaznamenané nielen v prípade kolegov zo školy, ale tiež v prípade rodičov, dôležitých ľudí z rodinného prostredia žiaka a lekárov. Vysoká bola tiež miera nadväzovania spolupráce s poradenskými zariadeniami. Účastníci vzdelávania pritom popisovali zvýšenie svojej potreby stretávať sa, diskutovať a vymieňať si informácie s odborníkmi mimo školy.

Vďaka absolvovaniu vzdelávania KŠPT boli zároveň viacerí účastníci schopní kritickejšie a objektívnejšie zhodnotiť mieru svojich zručností v oblasti lektorovania, mentoringu, facilitácie či digitálnych zručností, ktoré využívajú pri práci s rodičmi, žiakmi i kolegami. Okrem toho si rozšírili svoje vedomosti v aktuálne platnej školskej legislatíve i v medzirezortnej legislatíve týkajúcej sa výkonu ich práce. Zároveň si viacerí z nich uvedomili nedostatočnosť svojich pracovných podmienok na škole (materiálno-technické zabezpečenie, priestorové podmienky a časové kapacity na prácu).

Z výsledkov prvých dvoch dotazníkových meraní (pred vzdelávaním a s odstupom 3 mesiacov po jeho ukončení) vyplýva, že celkovo malo vzdelávanie KŠPT prínos pre jeho absolventov vo všetkých sledovaných

oblastiach okrem oblasti vedenia administratívy (po ukončení vzdelávania si respondenti menej často viedli spoločnú administratívu s ostatnými členmi ŠPT, a naopak, častejšie si ju viedli samostatne). Aj keď väčšina uvedených rozdielov medzi prvým (pred vzdelávaním) a druhým meraním (po vzdelávaní) nebola štatisticky významná, celkovo sa respondenti vyjadrovali o skúmaných oblastiach pozitívnejšie po ukončení vzdelávania. Štatistická nevýznamnosť uvedených rozdielov pravdepodobne vyplýva z faktu, že väčšina respondentov vnímala skúmané oblasti veľmi pozitívne už pred vzdelávaním, pričom viacerí respondenti si po ukončení vzdelávania uvedomili, že ich pohľad na úroveň vlastných zručností vo vybraných oblastiach bol spočiatku skreslený, prehnane pozitívny a vďaka absolvovaniu vzdelávania si uvedomili, čo všetko dovtedy nevedeli, resp. v čom sa ešte môžu zlepšiť.

Prieskum uskutočnený s časovým odstupom šiestich mesiacov po ukončení vzdelávania potvrdil, že účastníci celkovo hodnotili najväčší prínos vzdelávania KŠPT v oblasti zlepšovania a rozširovania spolupráce s kolegami v škole, najmä v rámci ŠPT, so žiakmi či vedením školy, ale tiež s jednotlivcami mimo prostredia školy (rodičia, zamestnanci iných škôl či poradenských zariadení a pod.). Po ukončení vzdelávania sa im darilo lepšie koordinovať prácu jednotlivých členov tímu, efektívnejšie spolu komunikovať, hľadať spoločné riešenia. Zároveň vnímali prínos vzdelávania v nadobudnutí nových komunikačných zručností, v lepšom riešení konfliktných situácií, ale tiež vo zvýšení zručností v oblasti mentoringu, facilitácie, lektorovania či v online priestore. Respondenti si osvojili nové metódy práce, ale tiež poznatky, ktoré aplikujú vo svojej praxi. Lepšie sa orientujú v oblasti legislatívy a zároveň si viac uvedomujú dôležitosť inkluzívneho prístupu vo svojej práci. Po absolvovaní vzdelávania sa viacerí vyjadrili, že získané vedomosti, zručnosti i skúsenosti odovzdávajú ďalej vo forme vzdelávania, konzultácií, mentoringu či metodologickej činnosti.

5 LIMITY DOTAZNÍKOVÉHO MERANIA

Uskutočnené dotazníkové meranie, ktorého cieľom bolo získanie informácií od účastníkov prvého kola vzdelávania KŠPT o vnímanej úrovni vybraných oblastí multidisciplinárnej spolupráce, sieťovania či zručností členov ŠPT pred absolvovaním vzdelávania aj po ňom, sa nezaobišiel bez určitých obmedzení na strane meracieho nástroja i výberového súboru.

Hlavným limitom bol merací nástroj. Pôvodná verzia dotazníka, použitá pred vzdelávaním, obsahovala menej položiek a jej škály neboli jednotné naprieč všetkými položkami. V revidovanej verzii, použitej po vzdelávaní, preto došlo k úpravám, k navýšeniu počtu položiek a k zmene i zjednoteniu škály. Porovnávanie výsledkov z prvého a druhého merania si následne vyžadovalo normalizáciu dát i priemerovanie odpovedí na viaceré položky. Okrem toho boli obe verzie dotazníka neštandardizované, teda chýbajú informácie o ich psychometrických vlastnostiach, s výnimkou reliability (spoľahlivosti), ktorá bola meraná prostredníctvom Cronbachovej α . Z uvedeného vyplýva, že výsledky získané prostredníctvom týchto dotazníkov nie je možné porovnať s populačnou normou ani určiť mieru ich validity (platnosti). Zároveň treba upozorniť na fakt, že išlo o sebakýpovedové dotazníky, v dôsledku čoho boli získané dáta subjektívne a mohli podliehať skresleniam v zmysle sociálnej žiadúcnosti. Zároveň sa v prípade viacerých položiek zameraných na zisťovanie informácií o úrovni vybraných zručností respondentov ukázalo, že samotní respondenti mali pred začiatkom vzdelávania skreslené vnímanie úrovne týchto zručností.

Druhý limit súvisí s výberovým súborom. Pôvodný výber účastníkov dotazníkového merania (pred začiatkom vzdelávania) podliehal kritériám zabezpečujúcim reprezentatívnosť vzorky vzhľadom na kraj (relatívne rovnomerné zastúpenie účastníkov zo všetkých krajov Slovenska). Pri opakovanom meraní sa však nepodarilo získať odpovede od všetkých respondentov zapojených do vzdelávania, pretože viacerých

účastníkov vzdelávania nebolo možné zastihnúť prostredníctvom poskytnutej pracovnej emailovej adresy. Tento fakt sa premietol do distribúcie výberového súboru z hľadiska krajov, kde došlo k nerovnomernému úbytku respondentov naprieč jednotlivými kraji (najväčší úbytok v Nitrianskom kraji). Do porovnávania výsledkov prvého a druhého merania tak neboli zapojení všetci respondenti, takže prezentované výsledky neposkytujú prehľad o prínose vzdelávania KŠPT pre všetkých jeho absolventov.

6 BIBLIOGRAFIA

KOLEKTÍV AUTOROV NP USMERŇOVAŤ PRE PRAX (2022). *1. kolo vzdelávania Koordinácia školských podporných tímov – sebareflexia účastníkov pred vzdelávaním*. Bratislava: VÚDPaP.

KOLEKTÍV AUTOROV NP USMERŇOVAŤ PRE PRAX (2022). *1. kolo vzdelávania Koordinácia školských podporných tímov – sebareflexia účastníkov po vzdelávaní*. Bratislava: VÚDPaP.

Zákon č. 245/2008 Z. z., o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (2021).

7 PRÍLOHA

Tabuľka 1 Prehľad o náplni práce OZ a školských špeciálnych pedagógov

	Pred vzdelávaním (N = 82)	Po vzdelávaní (N = 64)	t-test				
			AM	SD	t	df	p
Prehľad o náplni práce OZ a ŠŠP	0,87	0,82	0,19	1,09	1,240	50	0,221

Legenda: AM – aritmetický priemer; SD – štandardná odchýlka; t – hodnota párového Studentovho t-testu; df – stupne voľnosti; p – hodnota signifikancie; OZ – odborní zamestnanci; ŠŠP – školský špeciálny pedagóg

Tabuľka 2 Spoločný priestor s OZ a školskými špeciálnymi pedagógmi

	Pred vzdelávaním (N = 82)	Po vzdelávaní (N = 51)	t-test				
			AM	SD	t	df	p
Hľadanie a plánovanie riešenia aktuálnych problémov	0,82	0,76	0,16	1,03	1,078	50	0,286
Spoločná realizácia pripraveného riešenia	0,76	0,77	0,12	1,07	0,780	50	0,439
Systematické riešenie prípadových štúdií	0,57	0,60	0,20	1,19	1,225	50	0,226
Zhodnotenie spoločnej práce a spätná väzba, intervizia	0,75	0,71	0,01	1,03	0,060	50	0,952
Podporné a metodické aktivity pre učiteľov	0,57	0,64	-0,07	1,03	0,512	50	0,611
Podporné a metodické aktivity pre rodičov	0,52	0,59	0,02	1,04	0,140	50	0,889

Legenda: AM – aritmetický priemer; SD – štandardná odchýlka; t – hodnota párového Studentovho t-testu; df – stupne voľnosti; p – hodnota signifikancie

Tabuľka 3 Vzťahy a komunikácia s ostatnými OZ a školským špeciálnym pedagógom

	Pred vzdelávaním (N = 82)	Po vzdelávaní (N = 51)	t-test				
			AM	SD	t	df	p
Vzťahy s ostatnými OZ a ŠŠP	0,88	0,89	0,05	1,09	0,341	50	0,734
Komunikácia s OZ a ŠŠP	0,82	0,76	-0,14	1,24	0,793	50	0,432

Legenda: AM – aritmetický priemer; SD – štandardná odchýlka; t – hodnota párového Studentovho t-testu; df – stupne voľnosti; p – hodnota signifikancie; OZ – odborní zamestnanci; ŠŠP – školský špeciálny pedagóg

Tabuľka 4 Riešenie konfliktov s OZ a školských špeciálnych pedagógov

	Pred vzdelávaním (N = 82)	Po vzdelávaní (N = 51)	t-test				
			AM	SD	t	df	p
Darí sa mi riešiť konflikty	0,72	0,80	0,02	0,84	0,178	50	0,860

Legenda: AM – aritmetický priemer; SD – štandardná odchýlka; t – hodnota párového Studentovho t-testu; df – stupne voľnosti; p – hodnota signifikancie; OZ – odborní zamestnanci; ŠŠP – školský špeciálny pedagóg

Tabuľka 5 Vzťahy a komunikácia s PZ

	Pred vzdelávaním (N = 82)	Po vzdelávaní (N = 64)	t-test				
			AM	SD	t	df	p
Vzťahy s PZ	0,79	0,93	- 0,11	1,06	0,691	42	0,494
Komunikácia s PZ	0,78	0,77	- 0,02	1,08	0,163	63	0,871

Legenda: AM – aritmetický priemer; SD – štandardná odchýlka; t – hodnota párového Studentovho t-testu; df – stupne voľnosti; p – hodnota signifikancie; PZ – pedagogickí zamestnanci

Tabuľka 6 Riešenie konfliktov s PZ

	Pred vzdelávaním (N = 82)	Po vzdelávaní (N = 64)	t-test				
			AM	SD	t	df	p
Darí sa mi riešiť konflikty	0,72	0,81	0,00	0,98	0,034	63	0,973

Legenda: AM – aritmetický priemer; SD – štandardná odchýlka; t – hodnota párového Studentovho t-testu; df – stupne voľnosti; p – hodnota signifikancie; OZ – odborní zamestnanci; ŠŠP – školský špeciálny pedagóg

Tabuľka 7 Prehľad o dianí v škole aj v jednotlivých triedach a množstvo preventívnych aktivít

	Pred vzdelávaním (N = 82)	Po vzdelávaní (N = 64)	t-test				
			AM	SD	t	df	p
Prehľad o dianí v škole a v triedach	0,74	0,73	0,03	0,84	0,286	63	0,776
Množstvo preventívnych aktivít	0,62	0,70	0,02	1,05	0,148	63	0,883

Legenda: AM – aritmetický priemer; SD – štandardná odchýlka; t – hodnota párového Studentovho t-testu; df – stupne voľnosti; p – hodnota signifikancie

Tabuľka 8 Zhoda a spoločné riešenie s vedením školy v otázkach priorít a cieľov

	Pred vzdelávaním (N = 82)	Po vzdelávaní (N = 64)	t-test				
			AM	SD	t	df	p
Zhoda vo vnímaní priorít a cieľov	0,47	0,81	0,03	0,84	0,286	63	0,776
Dohoda, spoločné riešenie	0,47	0,84	0,02	1,05	0,148	63	0,883

Legenda: AM – aritmetický priemer; SD – štandardná odchýlka; t – hodnota párového Studentovho t-testu; df – stupne voľnosti; p – hodnota signifikancie

Tabuľka 9 Zapájanie dôležitých ľudí z rodinného prostredia do riešenia problémov

Zapájanie dôležitých ľudí z rodinného prostredia	Pred vzdelávaním (N = 82)	Po vzdelávaní (N = 64)	t-test				
			AM	SD	t	df	p
Rodičia, príbuzní, opatrovníci	0,75	0,85	0,01	1,20	0,098	62	0,922
Polícia	0,64	0,55	0,10	1,15	0,692	59	0,492
Sociálna kuratela		0,57	0,10	1,20	0,625	60	0,534
Lekári		0,67	0,10	1,21	0,619	60	0,538

Poradenské zariadenia (CPPPaP, CŠPP)	0,87	0,84	0,08	1,13	0,546	62	0,587
Špeciálne výchovné zariadenia		0,66	0,10	1,30	0,569	59	0,572

Legenda: AM – aritmetický priemer; SD – štandardná odchýlka; t – hodnota párového Studentovho t-testu; df – stupne voľnosti; p – hodnota signifikancie

Tabuľka 10 Potreba stretávania sa s odborníkmi z iných škôl a jej naplnenie

	Pred vzdelávaním (N = 82)	Po vzdelávaní (N = 64)	t-test				
			AM	SD	t	df	p
Potreba stretávania sa	0,75	0,84	0,03	0,84	0,286	63	0,776
Naplnenie potreby stretávať sa	0,59	0,57	0,02	1,05	0,148	63	0,883

Legenda: AM – aritmetický priemer; SD – štandardná odchýlka; t – hodnota párového Studentovho t-testu; df – stupne voľnosti; p – hodnota signifikancie

Tabuľka 11 Vnímaná úroveň lektorovania, facilitácie a mentoringu

	Pred vzdelávaním	Po vzdelávaní	t-test				
			AM	SD	t	df	p
Lektorovanie	0,84	0,60	-0,15	0,97	1,005	39	0,321
Mentoring	0,79	0,61	0,05	1,13	0,337	51	0,738
Facilitácia	0,77	0,62	0,06	1,12	0,368	44	0,714

Legenda: AM – aritmetický priemer; SD – štandardná odchýlka; t – hodnota párového Studentovho t-testu; df – stupne voľnosti; p – hodnota signifikancie

Tabuľka 12 Online zručnosti využívané pri práci s deťmi, rodičmi a kolegami

	Pred vzdelávaním	Po vzdelávaní	t-test				
			AM	SD	t	df	p
Online zručnosti pri práci s deťmi	0,68	0,70	-0,04	1,11	0,304	55	0,763
Online zručnosti pri práci s rodičmi	0,68	0,71	0,01	1,10	0,036	54	0,971
Online zručnosti pri práci s kolegami	0,68	0,67	-0,05	1,26	0,290	53	0,773

Legenda: AM – aritmetický priemer; SD – štandardná odchýlka; t – hodnota párového Studentovho t-testu; df – stupne

Tabuľka 13 Orientácia v aktuálne platnej legislatíve

	Pred vzdelávaním (N = 82)	Po vzdelávaní (N = 64)	t-test				
			AM	SD	t	df	p
Orientácia v školskej legislatíve	0,52	0,76	0,17	0,93	1,430	63	0,158
Orientácia v medzirezortnej legislatíve	0,52	0,71	0,17	1,18	1,121	63	0,266

Legenda: AM – aritmetický priemer; SD – štandardná odchýlka; t – hodnota párového Studentovho t-testu; df – stupne voľnosti; p – hodnota signifikancie

Tabuľka 14 Presadzovanie hodnôt inklúzie na škole

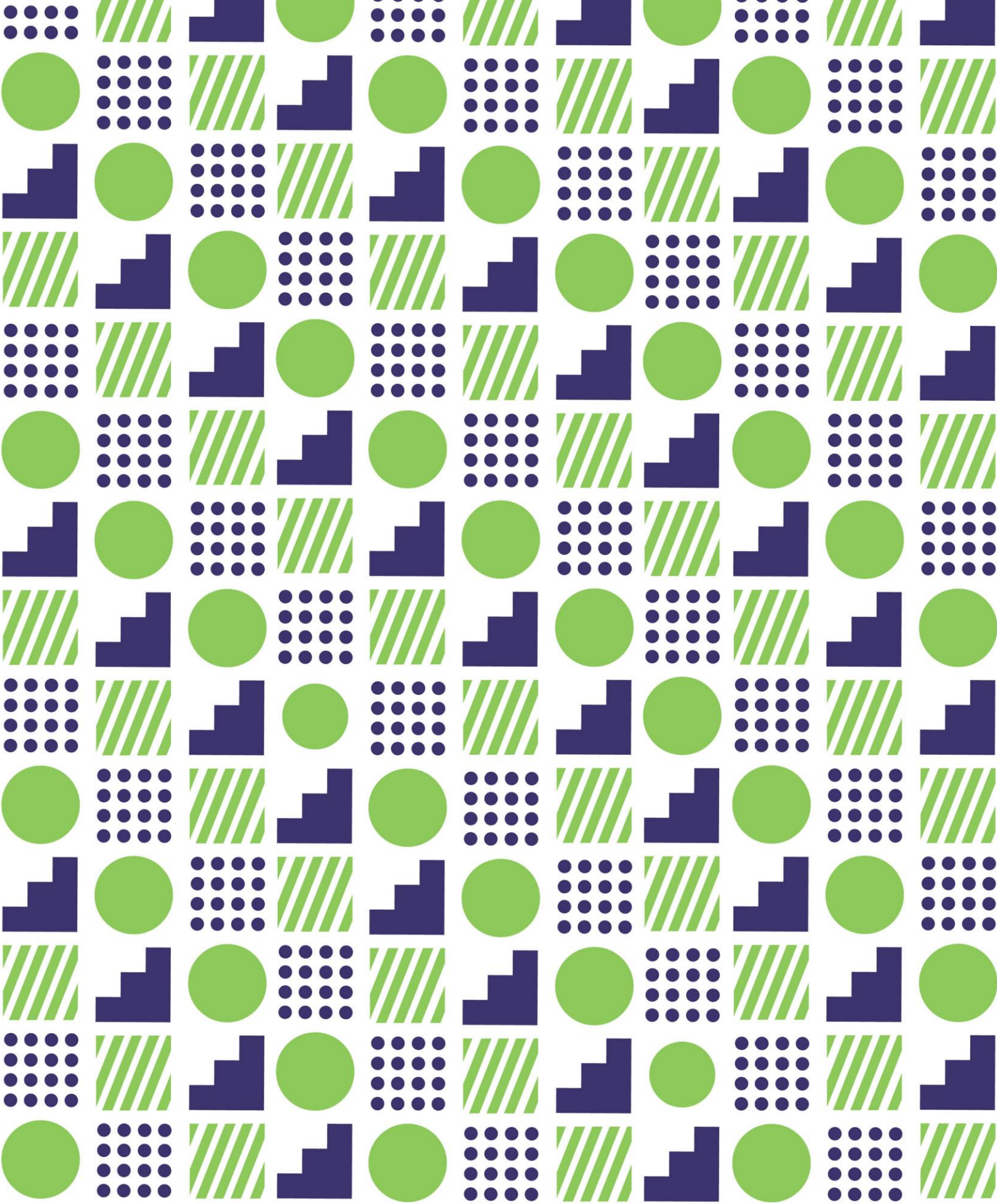
	Pred vzdelávaním (N = 82)	Po vzdelávaní (N = 64)	t-test				
			AM	SD	t	df	p
Presadzovanie hodnôt inklúzie	0,91	0,94	0,02	1,26	0,141	63	0,888

Legenda: AM – aritmetický priemer; SD – štandardná odchýlka; t – hodnota párového Studentovho t-testu; df – stupne voľnosti; p – hodnota signifikancie

Tabuľka 15 Pracovné podmienky účastníkov vzdelávania

	Pred vzdelávaním	Po vzdelávaní	t-test				
			AM	SD	t	df	p
Materiálno-technické zabezpečenie	0,77	0,73	0,07	1,06	0,558	62	0,579
Priestorové zabezpečenie	0,79	0,72	0,07	0,85	0,693	62	0,491
Časová kapacita na prácu	0,79	0,67	0,05	0,92	0,466	62	0,643

Legenda: AM – aritmetický priemer; SD – štandardná odchýlka; t – hodnota párového Studentovho t-testu; df – stupne

USMERŇOVAŤ
PRE PRAX

+421 2 4342 0973
sekretariat@vudpap.sk
www.vudpap.sk